

FOLK OG LAND

NR. 9/10 — 19. ÅRGANG

FREDAG 8. MAI 1970

LØSSALG KR. 3,—

25 ÅR EFTER:

Jo, vi minnes også — — —

Sammen med bl. a. Martha Steinsvik

I Ralph Hewins' bok «Quisling — profet uten ære» het det på side 374 i den norsk utgaven:

«Norge byttet simpelthen gestapoterror med hjemmefrontterror — selv om verdenskrigen nu var slutt — og den varte ulykkeligvis opp til dobbelt så lenge som den tyske okkupasjon. Den siste politiske fange kom ut av fengslet 1957, etter en soningstid som gjennomsnittlig for mordere.»

Trass i at utgiveren Hans S. Jacobsen bare hadde sørget for at et feilaktig årstall var blitt rettet i den norske utgaven og ellers gjengitt formuleringen i den engelske original, ble han av begge retter erklært for historieforsker å være i denne forbindelse. Men Oslo byrett medgir at «det har forekommet overgrep som har vært stygge og meget beklagelige, men det har da gjeldt svikt hos den enkelte person», så de ansvarlige myndigheter har altså intet ansvar — i motsetning til hva tilfellet er når det gjelder de tyske myndigheter i sin tid, for ikke å snakke om myndighetene i Hellas, som den norske stat gikk til sak mot fordi de skal ha det ansvar de norske i sin tid ikke skulle ha. Forstå det den som kan!

Vi noterer kort og godt at Oslo byrett, med senere tilslutning av Høyesterett ikke er «i tvil om at han (Jacobsen) har vært klar over hvordan fremstillingen måtte oppfattes og at den ga et meget falsk bilde.»

Det er vel riktig her å la leseren selv avgjøre, og da kanskje helst ved å gjengi noen utdrag fra Martha Steinsviks bok «Frimodige ytringer», som ingen har kunnet anfekte, selv ikke Oslo byrett, som nevner boken og spakt anfører at «beskyldningene til dels har vært overdrevne.»

I mars 1946 oversendte Martha Steinsvik på vegne av «En komité hvis medlemmer står helt utenfor NS-bevegelsen» et skriv til formannen i Stortingets justiskomité. Det fremholdes i dette skriv noe som har sammenheng med dommen i Løbergsaken for såvidt dette punkt angår:

«Når hertil kommer at fangene som skulle være varetektsfanger, i mange tilfeller NOTORISK BEHANDLET ETTER DE TIDLIGERE TYSKE METODER, da må det antagelig være på tide for Stortinget og for de høyere myndigheter å gripe inn».

Myndighetene ble således her i tillegg til tidligere klager varslet om at fangene ble behandlet etter de tidligere tyske (Gestapo) metoder. Men heller ikke denne henvendelse hadde synderlig virkning.

Når det gjelder metodene kan ellers fangene på Ilebu fra den tid bevitne at det som leirreglement ble benyttet de gamle reglementer fra den tyske konsentrasjonsleir Grini.

I samme skriv heter det også:

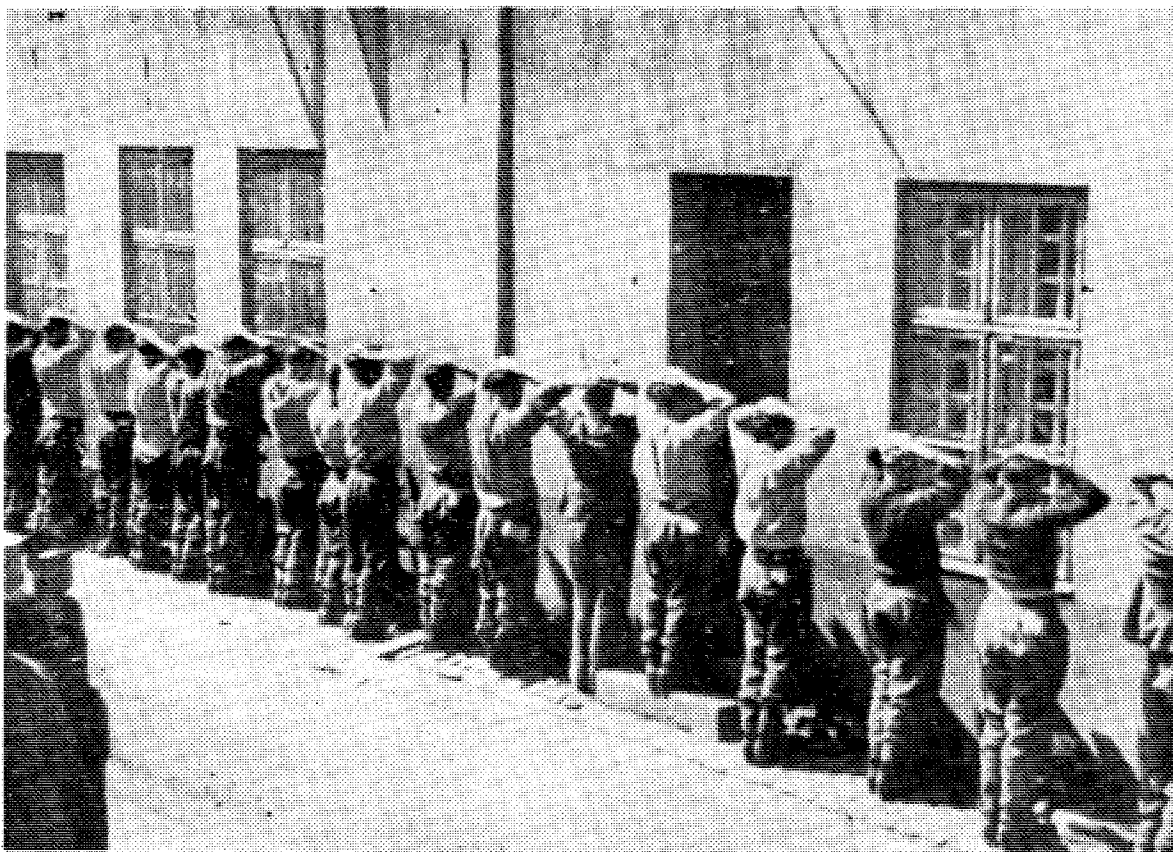
«Som tidligere nevnt henledet jeg oppmerksomheten på de politiske fangers behandling i våre fengsler. At denne i mange tilfeller er en skjensel for vårt land, vil Stortingets medlemmer sikkert innse. De som fremdeles ønsker streng straff over NS-medlemmer måtte vel kunne nøye seg med hva de i disse måneder har gjennomgått. De tallrike selvmord, selvmordsforsøk og sinnsyketilfeller taler sitt tydelige språk.»

PAAL BERG GARANTERER AT «ULVETIDEN ER OVER

Og da eksessene i fengsler og fangeleire hadde startet, de eksesser som selv rettene av idag delvis iallfall innrømmer, da talte høyesterettsjustitiarius Paal Berg om den gjenopprettede rettsstat i Høyesteretts første møte etter den tyske kapitulasjon, nærmere bestemt 14. mai 1945. Han sa:

«I alle disse lange årene har den norske rettsstaten ligget i grus. Men ulvetiden er nå over. Vi er igjen et rettsamfunn av frie borgere med våre grunnlovshjemlede menneskeretter og borgerret-

(Forts. side 6)

På Akershus ble de vergeløse fanger utsatt for de groveste mishandlinger. Det gikk i første rekke ut over tyskere, men også mange nordmenn satt fengslet der. Det var de nye britiske okkupanter som hadde ansvaret for fengslet, men de brukte en lang rekke nordmenn som sine hjelpere.

Knut Hamsun in memoriam

(I anledning Norsk Rikskringkastings «minneprogram» 18. mars 1970.)

Den siste høvding fra en svunden storhetstid
ble fulgt til graven — av sin familie.
I talende — stillhet blev den mann begravet
som var en røst fra Norges fortid,
Den siste av «de store tre».

— — — Midt i den jevne borgerlighet
av hyggelige, underholdende skribenter
som ble lest høyt i lange vinterkvelder
(familien mett etter aftensmaten, samlet omkring lampen,
broderende og strikkende, far med sin kveldscigar)
stod frem — til manges skrekk — de ANDSGIGANTER,
Bjørnsjerne Bjørnson, Henrik Ibsen og KNUT HAMSUN.

Vi leser i historiens annaler hvordan disse
ergret og forarget borgerskapet . . .
De var så fæle, ja ugudelige . . .
de refset samfunnet, det fredelige . . .
de sa at det var HYKLERSK — og kjedelig . . .
at selvrettferdighet og middelmådighet
dvask bredde seg i plysj og gyngestoler,
at folkets høye mening om seg selv var — ubegrunnet,
at kristendommen slik som den ble praktisert var — falskneri,
at folkets fremtid, ja dets eksistens var truet
fordi det var blitt ormet i sin marg
og kalte LIVSLØGN sannhet. Ja, det flyktet
bestandig fra et møte med seg selv.

— Gå utenom! sa bøygen, se deg for!
— Det kunne KOSTE, koste deg for meget.
— Det tilgis aldri, aldri her i Norge
å være annerledes enn de andre,
de mange har jo rett fordi de er:
ALMINNELIGE.

Den siste høvding fra vår litterære storhetstid
ble fulgt til graven — av sin familie.
Han kaltes jo forræder.
Hva var de andre store?
Var de da «annerledes» enn Knut Hamsun?
(For DEM et samlet folk ved graven gråt.)

★

VAR han Knut Hamsun hvis han ikke
hadde sine meningers mot?
Var det å være Knut Hamsun . . .
forræderi mot Norge?

KAI NORMANN

Knut Hamsun var æresgjest ved det store pressemøte i Wien i 1943.
Han ser ikke meget avfeldig ut her.

Hvis krig var det så?

I sitt gilde jubileumsnummer for 9. april beretter VG også om en rendøl som skal ha gjort en stor innsats og som ikke har blitt belønnet etter fortjeneste. Han drev med flyktningetransport over til Sverige etter at han 1. mai 1940 sammen med en svensk eventyrer og noen andre laget et overfall på noen tyskere ved Akrestrømmen. Den militære hensikt med dette kan synes noe tåkete eftersom det ikke lenger pågikk kamper i Sør-Norge og tyskerne hevdet da også at han og hans kamerater hadde vært sivilkledte da de overfalt dem. Som følge av det ble han arrestert etpar ganger og fikk ublid behandling. Men han overlevet den dog og var i såpass fin form at han altså resten av okkupasjonen kunne arbeide som flyktningefører. En hvilken-somhelst annen hær ville naturligvis bare på mistanken ha skutt mannen på flekken som franktirør.

Nå får dette stå ved sin verd og det er vel bare rett og rimelig at også han får sin krigsskadetrygd etter å ha oppdaget at nervene var ødelagt av alt dette. Det vil vil feste oppmerksomheten ved er at i det Norge, som altså etter både høyesterettsdom og Skodvinhistorie var krigførende den hele tid, ble denne mann som fraktet norske flyktninger over til Sverige belønnet med et britisk tapperhetsdiplom, som VG til og med gjengir. Diplomet er utstedt 22. mai 1948 og undertegnet av selveste premierminister Attlee. Det heter i diplommet: «By the

Forbundets årsmøte

Godt fremmøte og stor vilje til fortsatt kamp for sannhet og rett.

Fredag 24. april ble det holdt årsmøte i Forbundet for Sosial Oppreisning på Restaurant Grotten i Oslo. Det var som vanlig godt fremmøte og forsamlingen tok livlig del i forhandlingene. Møtet ble ledet av formannen, Anders Hafskjold, Lier.

Årsberetning og regnskap ble godkjent og de uttredende styremedlemmer ble gjenvalgt. Styret består av: Anders Hafskjold, formann, Georg Stray, Kristiansand, nestformann, Jac. Skylstad, Trondheim, Fridtjov Bakke, Skodje, O. J. Lie, Vallset, Solveig Stang, Oslo, Johan Myrdahl, Oslo, J. Engebretsen d. e., Skien, Hans S. Jacobsen, Oslo og Paul J. Ring, Lomen.

Man drøftet en rekke interne saker og det var stor

interesse og oppslutning om det nyetablerte Institutt for Samtidshistorie, som nå vil ta fatt for alvor på arbeidet med okkupasjonshistorien sett fra en annen synsvinkel enn den autoriserte.

Det var livlig meningsutveksling om de forskjellige emner som ble drøftet og det ble gitt uttrykk fra alle hold om vilje til fortsatt kamp for sannhet og rett.

Efter møtet var det selskabelig samvær og mange gamle venner og fangekamerater fikk atter anledning til å hilse på hverandre. Også i denne forbindelse har disse årsmøter med deltagelse fra så å si hele landet sin store misjon. Vi vil anbefale tidligere NS-folk å være oppmerksom på disse møter og den hygge man kan finne der.

Min kjære mann, vår gode far, svigerfar, bestefar og oldefar

Egil Heiaas

døde fra oss 15. april 1970, nær 80 år gammel.

Anna Heiaas
Anneline Kristoffer
Knut Eva
Marit
Berte Thorbjørn
Barnebarn og oldebarn

Bisettelsen har funnet sted.

HELLAS 25 år etter

Skandinavia, og da i særdeleshet Norge, har en egen evne til å blande seg opp i andre lands indre anliggender. I den siste tiden er det Hellas, som på grunn av sin «anti-demokratiske holdning», er blitt gjenstand for intens hets fra norske parlamentarikere. Norske sofa-krok-demokrater prøver etter beste evne å omvende Hellas til å bli et like godt og harmonisk samfunn som vi kjenner det i Norge.

«Fredag 27. mars ble 34 grekere framstilt da rettsaken mot en gruppe motstandsfolk begynte ved en militærdomstol i Athen», som det så søtt het i norsk presse. Selvfølgelig skulle demokraten Ola overvære retssaken, idet stortingsmann Jens Haugeland reiste til Athen for om mulig å omvende Juntaen. Sammen med sine skandinaviske ven-

ner ble Haugland nektet innreisettillatelse og måtte dra skuffet hjem til Norge. Om rettsaken i Athen sier Haugland (Arbeiderbladet 28. 3.) blant annet: «Jeg har som norsk jurist aldri sett noe liknende. De dokumenter som de greske myndigheter har lagt fram mot de 35 tiltalte — for det meste av Hellas' mest prominente personer — mangler sidestykke i vår rettspleie. Her kjøres det opp med anklager om at eksemplvis det å ha kommunistiske tanker er straffbart.»

Jeg tror norske parlamentarikere bør gå ytterst stille i dørene når det gjelder å forfekte Norge som en demokratisk rettsstat. Har herr Haugeland glemt de vidunderlige dagene i 1945 da det norske demokrati slo ut i full blomst, og da «rettsoppgjøret» hersket? Det gres-

ke rettsapparat, som herr Haugland tar så sterk avstand fra, kan sammenlignes med det norske rettsapparat i 1945. Det har aldri hersket så lovløse tilstander i Norges historie! Dengang ble nettopp det å ha en annen politisk oppfatning enn massen, straffet med død og lange fengselsstraffer. Enhver bør feie for sin egen dør. S.S.

GLEM IKKE

kontingent og/eller stønad til FORBUNDET før ferien. Det trenger oppslutning fra alle gode krefter for å kunne fortsette sitt arbeide for den felles sak.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

8. MAI

Så er det 25 år siden hin 8. mai 1945 som man sier bragte Norge friheten og verden fred og sikkerhet. Som seg hør og bør i dette fest- og bautaglade land skal det avsløres bautaer og tales salvesesfulle ord. Ja, selv Stortinget skal holde minnemøte idag. For partipolitikerne står alltid i første rekke når det skal innkasseres beundring og ros — og stemmer naturligvis — fra et takknemlig folk.

La dem feste! For svært mange lesere av dette blad har imidlertid den blanke skillingen også en bakside som er alt annet enn blank. Og her sikter vi da ikke bare til at de «seirende» landsmenn, som fosset over av fordømmende ord om tyskernes fengsler og konsentrasjonsleire brukte «frigjøringsdagene» til å fylle de nettopp tømte leire og fengsler med nye fanger som fikk den mest gemene behandling, slik det bl. a. omtales på annet sted i dette nummer. Alt dette er ilde nok og er noe man ikke kan hykle og feste seg bort fra selv et kvart århundre etterpå. Men like ilde er det kanskje at man har vandret slik i blinde i disse 25 år at man fremdeles idag ikke er klar over at intet ble slik man hadde forespeilet folk.

Vi skal ikke her på festens dag være så ufine at vi minner om stortingspolitikernes innsats i Norges berømmelige fortsatte krig etter kapitulasjonen. Men det er sundt å tenke på at denne 8. mai 1945 nok avvæpnet de tyske okkupanter, men den bragte oss også nye okkupanter både nordpå og sørpå i landet — okkupanter som i traktats form til all overflod hadde sikret seg hånd- og halsrett selv over de norske medkjempere.

Naturligvis er det riktig at disse okkupanter trakk seg ut igjen da verdenskrigen var definitivt slutt og verden i henhold til de vestalliertes fete løfter skulle gå inn i en ny æra med fred og sikkerhet og demokrati. Men hadde ikke når alt kommer til alt også tyskerne gjort det når verdenskrigen var over? Vi minner om at Hitler under siste møte med Quisling i slutten av januar 1945 ifølge offisiell melding fra Hitlers hovedkvarter sendt ut til verdenspressen «bekreftet på nytt det vedtak som han lot Reichskommissar Terboven gi den norske offentlighet kjennskap til allerede i september 1943, nemlig at Norges fulle frihet og selvstendighet vil bli gjenopprettet når den europeiske skjebnekamp er seierrikt avsluttet, mens Norge overtar de forpliktelser som faller på den norske stat i samsvar med den felles sikring av det europeiske folkefelleskap.»

Slik det gikk har Norge som kjent også måttet påta seg slike forpliktelser, bl. a. i NATO. Og snart må man også påta seg forpliktelser i Fellesmarkedet.

Når det gjelder dette med løftene til Churchill, Roosevelt og Stalin om den nye og fredelige verden, så behøver vi vel neppe ofre mange ord på det. Den som har øyne han se! Vi tror knapt den fantasi-hitleren man opererer med kunne ha gjort det bedre. Det har vært krig opp og krig i mente fra første fredens stund med utdrivelse av millionbefolkninger, med undertrykkelse av groveste art, med krigsforbrytelser av de store dimensjoner, mens bombene har drønnet og fosfor fra himlen har drevet sivillfolk i døden.

Og innen de enkelte land i vesten brer anarkiet seg med gatekamper og vrøvl, med undergraving av all autoritet, med studenterspetakler og narkotikamisbruk, med grov pornografi i aviser og blader, med blasfemi og med an-

Dødsfall

Vi har fått det sørgelige bud at vår kjære gamle venn og kampfelle gjennom de mange år, Egil Heiaas, Tomter avgikk ved døden 15. ds. nær 80 år gammel.

Heiaas var en stillfarende kar, trygg og stø i troen på den rettferdige sak, og der- til uredd og urokkelig som selveste Dovrefjell. De mange vil kanskje best huske ham som nestformann i Forbundet for Sosial Oppreising fra 1960 til 1967, da han etter eget ønske trakk seg tilbake fordi helsen sviktet. Det var et verdifullt arbeide for felles sak han ydet i disse år, ikke minst som medlem av arbeidsutvalget, sindig og avbalansert som han var og med bondens røtter dypt i norsk jord. Bondeyrket og jordbrukets problemer lå ham naturligvis sterkt på sinne og han var også et interessert og aktivt medlem av organisasjonen Norsk Jord.

Budskapet om Egil Heiaas' død, som nådde gamle meningsfeller på årsmøtet i det Forbund han ofret slik tid og interesse og hvor han i årrekker sto på en frem-skutt og utsatt post, vakte naturlig nok vemod hos alle som hadde hatt den glede å treffe ham på møtene i arbeid og i festlig samvær.

Det tynnes i rekkene og dobbelt smertelig er det når et av de store trær faller.

grep på religionen. Jo, Berggrav og hans feller i statskirken har sannelig sådd en vakker sed under og etter sin «kirkekamp». Og skal sant sies tror vi ikke selv den mest innbitte tyske motstander av kristendommen kunne ha oppnådd det kristendommens voktere innen den norske kirke har klart.

Vi bør vel kanskje også nevne den mishandling av fanger som har funnet sted i Israel og kanskje også i Hellas. Det er vel også utslag av den fred og sikkerhet som de alliertes seier skulle bringe verden. Men mere var vel kanskje ikke å vente ettersom en startet opp det hele ikke bare i Norge, men i flere land i den vestlige verden hvor demokratiet var gjennomført og friheten etablert.

Det eneste løfte man holdt var å sikre som politisk system det demokrati som man vel må være noe av et åndelig slangemenneske for å kunne kalle så. Dette «demokrati» er vi velsignet med overalt, i øst har man folke-demokratier, i vest politiker-demokratier og rundt om-

Hvem var han?

Det lyder et rop i heien.
Det hvisker i skogens sus.
Det nynner i gress ved veien —,
det synger i stormens brus.

Et skudd bakom Akers murer —,
et sukk og et mannefall
gir gjenlyd i berg og urer,
ja, helt opp til tingets hall!

Et stønn av en trykket smerte —,
en klage i viddens vind,
en ulmende ild i hjertet —,
et spørsmål i norske sinn:

Hvem var han, ham vi lot myrde —,
den steile, fåmælte mann?
Fikk vi en blodskylds byrde
lagt på vårt folk og land?

Var han en ussel sviker
som hokret med landets nød?
Eller mannen som aldri viker,
trofast i liv og død?

TORE ELG

kring ellers i den svarte og den gule verden allehånde underlige avarter av dette besynderlige demokratiet som kan dekke alt under sin skitne kappe. Hadde Hitler levet idag ville nok han også vært innregistrert i de demokratiske rekker.

Det er kanskje ikke riktig av oss på denne «befri-

elsens dag» da the Establishment feirer og skåler å minne om dette, men på den annen side er det jo ikke noe nytt i at også en frihetsmynt har en bakside. Og ettersom en stor del av dette blads lesere hovedsakelig er presentert for denne baksiden får det være oss tilgitt at vi holder oss til den.

JUBILEUMSÅRET 1970

Vi er inne i et år som er preget av jubileer. Det er 30 år siden vi ble okkupert av tropper fra Det Tredje Rike og 25 år siden de samme forlot oss, Norge ble «fritt» i 1945.

Selv om vi ikke helligholde hverken 9. april eller 8. mai, anser vi det nødvendig å minnes de datoene, riktignok ut fra andre premisser enn «seierherrene» fra 1945.

Vi husker 9. april som en av de mørkeste dager i den mannsalder, hærtatt og okkupert i fem lange år. Kunne vi unngått den vanskelige som ble oss til del den gang?

Med en reell og åpen nøytralitetspolitikk hadde vi uten tvil klart å holde oss utenfor konflikten mellom stormaktene, men slik vår utenrikspolitikk ble ført frem til de skjebnesvangre aprildagene, var vi nødt til å bli dratt inn i malstrømmen.

Det er dessverre tydelig å merke at våre mer eller mindre ansvarlige politikere idag ikke har tatt lærdom av det som skjedde for 30 år siden. Vår alliansepolitikk i etterkrigsårene har sikret oss deltagelse i kommende storkonflikter. Her ligger en stor og viktig oppgave for den yngre generasjon: å forhindre gjentagelse av det som hendte vårt land den gang. Vi liker ikke på

FOR UNGDOMMEN

Red.: Halvard M. Paasche

*Men nye slekter fødest der korp og daude gol
og nye heimar reiser seg av gruset,
og borni spring på tun att og tindrar i sol
og nye bjørker syng sin song kring buset.*

noen hjelp utenfra — alliert eller ikke. Derfor er vår oppgave idag å føre en utenrikspolitikk som betyr sikkerhet for nasjonen og veien dit heter Nøytralitet i ordets egentlige forstand. Det har ennå ikke politikerne forstått, de liter på at andre skal påta seg oppgaven. En større villfarelse er vanskelig å leve i.

For nøyaktig 25 år siden sluttet andre verdenskrig. Samfunnslivet skulle komme i normalt gjenge igjen, fred og fordragelighet skulle rå — trodde man. De som var voksne den gang og stod på «feil» side, fikk føle noe annet. For å lede oppmerksomheten bort fra dem som var skyld i tyskernes inntrengning i Norge — politikerne med regjering og storting i spissen — satte myndigheten igang inkvisisjon mot NS-folk. En forfølgelse under dekke av «rettsoppgjør», men drivkraften var ren hevnlyst. Politikerne stod bak og gliste i skjegget.

Vi har god grunn til å minnes alle dem som i rettferdighetens navn dengang ble torturert og mishandlet, fratatt liv og eiendom, fordømt på livstid og gjort til Norges pariakaste. De ble gjort til syndebukker for at mobben skulle bli tilfredsstilt, gi oss Barabas fri, lød ropet dengang.

De «gode» nordmenn sier: Vi må ikke glemme.

Vi sier også: Vi unge glemmer heller ikke!

*

ISRAEL ANVENDER OGSÅ TORTUR!

Det er «pop» i vårt land å hyle høyt om tortur av politiske fanger i Hellas for tiden. Man har faktisk gått så langt som til å blande seg inn i landets indre anliggender, uten å rødme av skam på egne vegne — forfølgelsene av egne landsmenn i tiden etter 1945 er øyensynlig glemt.

Vi er ikke istand til å gjendrive påstanden om tor-

tur i greske fengsler, men vil henlede oppmerksomheten på forholdene i et annet land, nemlig Israel.

Amnesty International har nå lagt frem sin rapport med alvorlige anklager om tortur av politiske fanger i Israel. I forordet til rapporten sies det at det er med den største beklagelse man har vært nødt til å legge frem de foreliggende fakta om mishandling av arabe- re, og det tror vi så gjerne. Men for å unnskyld Israel, tilføyes det at slikt forekommer også i araberlandene i like stor utstrekning.

Vi skjønner meget godt at rapporten blir offentliggjort med tungt hjerte.

Amnesty har forgjeves forsøkt i over ett år å få Israel til å tillate en nøytral granskningskommisjon å foreta de nødvendige undersøkelser i landet, for å prøve sannhetsverdien av påstandene om tortur. Dette har den israelske regjering avslått, og sikkert ikke uten grunn.

Det er forbausende at noen tør fremlegge en offentlig rapport om tortur og mishandling av politiske fanger i Israel, gjør virkelig Guds utvalgte folk noe slikt?

Kanskje det finnes andre folk enn tyskere og grekere som bruker knytteneven på personer de har en høne å plukke med?

I alle fall er rapporten egnet til å henlede folks oppmerksomhet mot andre enn de «tradisjonelle» sadistene.

*

UNGDOMMEN FORDERVES

Den moralske og fysiske utglidning blant ungdommen tiltar stadig i omfang. Misbruk av narkotiske stoffer blir mer og mer utbredt i de unges rekker, selv om helsemyndighetene forsøker å advare mot denne ødeleggende og nedbrytende gift.

For kort tid siden gjorde politiet i Roma razzia i en ungdomsklubb i byen og fant over 100 unge gutter og jenter som midt på dagen festet vilt under innflydelse av narkotika. Disse unge var i alderen 13 til 18 år og gikk på skole. Men istedenfor å følge undervisningen, som foreldrene trodde, deltok de i narkotika- og sexorgie. Det er ingen trøst, tvert imot, at også de katolske land har meget store prob-

(Forts. side 10)

ØYSTEIN ULV:

Nasjonen Europa

«Med fullt medlemskap i EWG blir Norge for alltid et utkantområde, og med alle de ulemper EWG alt har fra sine utkantsoner, og som vi kjenner fra våre egne avfolkningsdistrikter», sier Hans Borgen i en Farmand-artikkel 14. mars hvor EWG nok en gang utsettes for et helsides angrep fra den solide Akershusbonden. Striden om Norges forhold til de forskjellige markedsblokker i Europa ser ut til å ha nådd et nytt høydepunkt. Bakgrunnen er vel at tiden nå er kommet for at vi må velge hvor vi vil stå — og bli stående.

Borgens argumenter mot EWG-tilslutning kan ingen avfeie. Alt det flere og flere finner forkastelig ved moderne kapitalisme og teknologi ser ut til å ha funnet ypperlig vekstvilkår innen EWG.

Menneskene rives bort fra alle naturlige og forståelige livssammenhenger, familie, natur, jord og arbeid brytes ned som helhetlig møns-

ter. Vi får et «tingliggjort», atomisert og anonymt massesamfunn. Alt det er Borgen inne på. Han trekker også frem et ankepunkt som det vanligvis er forbeholdt oss politisk kriminelle å hamre på, nemlig det fri arbeidsmarked i EWG og bl. a. raseproblemene dette naturligvis fører med seg. «Men Farmand er kanskje innstilt også på import av arbeidskraft», spør Borgen hånlige og fortsetter: «Det er fortsatt utallige arbeidsløse i Syd-Italia. England vil gjerne re-eksportere en god del av sine immigranter. Med felleseuropeisk arbeidsmarked, fri etableringsrett og fri kapitalbevegelse, kan det snart bli slutt på den relative idyll på de norske arbeidsplasser». Kort sagt må man bare underskrive stordelen av det Borgen skriver.

Men saken er for oss likevel mer komplisert enn et enkelt NEI til EWG. Gjennom lang tid har drømmen

om et forenet Europa vært levende blant vår verdensdels virkelig høyreorienterte. Med mellomkrigstidens nasjonale oppstand fra den unge generasjon, først og fremst i Tyskland og Italia, så håpet ut til å få realiteter å bygge på. Da så den 2. verdenskrig brøt ut, følte vel ingen denne mer inderlig som en meningsløshet enn Europas nasjonale ungdom. Dette er en broderkrig, sa Englands høyre-radikale fører, Sir Oswald Mosley. Hans reaksjon var typisk. Det var en hel generasjons håp om et samarbeidende Europa bygget på livsnære, nasjonale prinsipper som hadde sunket i grus.

Men drømmen levde videre blant de hundretusener helt unge europeere som kjempet i det nu legendariske Waffen-SS. Og etterkrigstidens spredte og undertrykte nasjonale grupperinger har bevart lysglimtet i den dypeste av alle nedfallstider. Betegnende nok kaller ett av tysk (og europeisk) nasjonal fronts mest seriøse tidsskrifter seg «NATION EUROPA»). Kontakten med andre høyre-radikale bevegelser innen vår ver-

densdel er også en vesentlig stimulans for oss som kjemper på et slikt grunnlag her i Norge.

Hvorfor et forenet Europa?

I året 1970 skulle ihvertfall én hovedgrunn ligge klart i dagen: **Bare samlet kan vår verdensdel stå opp som jevnbyrdig ved siden av de to supermakter.** Men denne samling og den makt den bærer med seg, er ikke og kan ikke være noe mål i seg selv. Bare hvis dette kan gi grobunn for et gjenfødt Europa, der de verdier og den egenart en tusenårig utvikling har formet igjen får livets rett, bare da har en Nasjon Europa noen verdi. Og her er jo hovedinnvendingen mot EWG: Den ser ut å ha som siktemål et Lilleputt-Amerika, en eneste høy-teknologisk, europeisk fabrikk som har like mange datamaskiner og like imponerende salgskurver som forbildet hinsides havet. Nå kan ingen stanse den teknologiske og industrielle utvikling, det er vel ikke engang ønskelig. Aldri har vel menneskene stått overfor en slik mulighet til fremskritt eller ødeleggelse. Men hvis

mennesker og maskiner betraktes som likeverdige, må nødvendigvis den industrielle, tekniske og økonomiske **Utvikling** med stor U få alt å si.

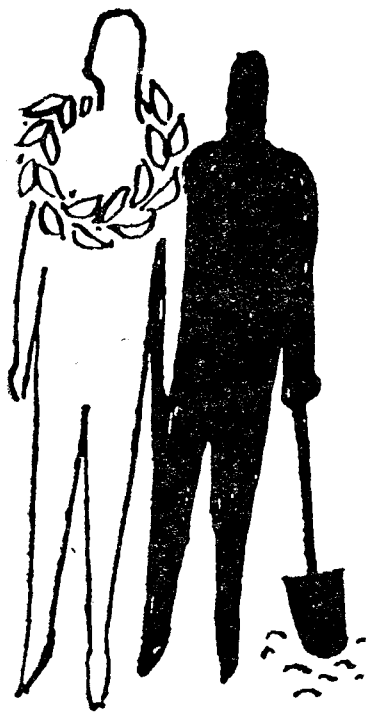
Det som skulle være middelet har ikke bare blitt målet, men herre over dem som engang startet hele denne prosess, nemlig menneskene. Det er teknokratene som hersker i EWG, og deres komma-øyne oppfatter ikke verden, men bare en skygge av den. Og følgelig skal verden bli en skygge av seg selv, in casu: Målet blir Fabrikken Europa, med andre ord, et ødelagt Europa.

Men er det ikke en selvmodsigelse at vi som kaller oss nasjonale arbeider for en politisk enhet utover statsgrensene? Jeg mener nei generelt fordi bare en organisasjon større enn nasjonalstaten i dag kan realisere og verne om de verdier og ideer vi tror på og kjemper for. Ja, enda mer: **Den som begrenser seg til statsnasjonalisme legger forholdene til rette for at de mektigere, ikke-europeiske makter fritt (fortsett) kan for-**

(Forts. side 10.)

OSCAR AALL:

Symmetri må det være!

rørt seg under full våkenhet uten ringeste anestesi — så må det ha vært en fæl opplevelse!

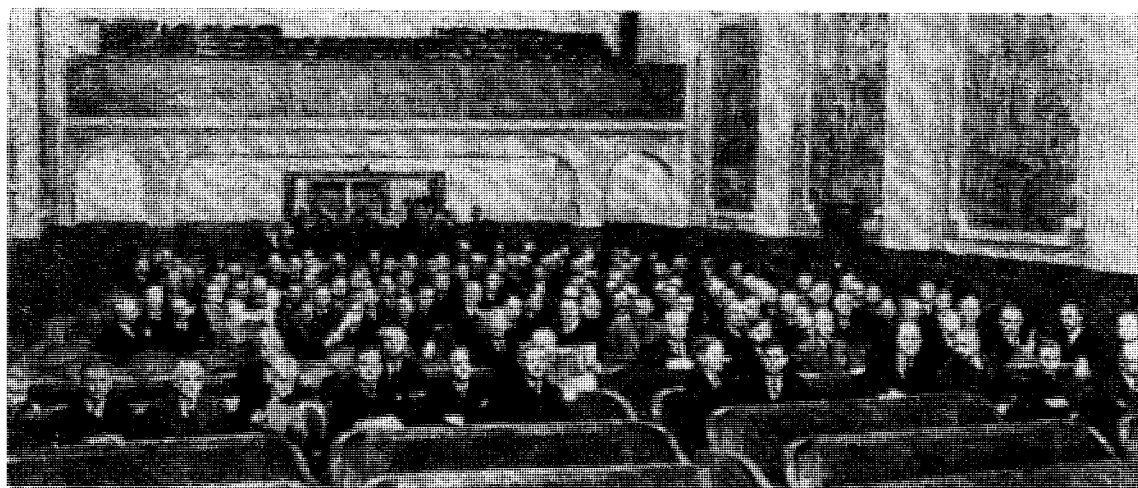
Vi forutsetter altså en barmhjertig tilsløret underbevisst virksomhet i dem. Men også den del av menneskets psykiske utrustning har sin logikk og det ovennevnte krav om symmetri eksisterer også i den.

*

Både de rømte hyrder og de gjenværende tingmenn ble raskt klar over at det var svært unnskyldelig, både det de hadde unnlatt og det de hadde prestert å foreta seg: Når man gjorde seg litt nærsynt — samtidig som man fikk gjerningene på god avstand — var det intet i veien for å forestille seg at motivene var rene, selv om deres nedfelling i praktiske handlinger lot endel tilbake å ønske. Og da det hadde gått en stund — ikke så svært lenge forresten — fant man også ut at det man hadde gjort — var prisverdig, — igrunnen. — Men hva var nu det egentlig? Jo, 1) Man hadde proklamert, — men ikke praktisert nøytralitet, 2) Man hadde gjemt hodet i sanden når noen kom med plagsomme advarsler, 3) Forsømt forsvaret, 4) Tilslutt hadde overhyrdene reist og overlatt det norske folk som gisler i hendene på en «fiende», hvis grusomhet man stadig pratet om og vel også trodde på. Men alt sammen var altså skjedd utfra rene og edle motiver.

Jeg vet ikke akkurat når det var at et lyst hode kom på den idé å dele ut borgerdådsmedaljer til de fremmeligste i de ovennevnte idretter. Men det er helt sikkert at fra selvsamme øyeblikk at denne idé ble godtatt var det simpelthen nødvendig å skyte noen!

(Forts. side 15)

Fra Stortingsmøtet på Hamar 9. april 1940.

SIEGFRIED:

Hva Høyres Centralstyre hadde å berette om 9. april

Både om «mobiliseringen», kampviljen, forhandling og kaos.

Hambro kommer til Hamar 9. april 1940 og overtok straks dirigeringen av det hele. Bl. a. innprentet han Stortinget at England hadde lovet hjelp, noe Nygaardsvold stillet seg svært skeptisk til.

Efter at Oslo byrett assistert av avdanket stortingsmann Løberg har gitt seg til å skrive historie og attpå til har fått skriviene sandpåstrødd av en, riktignok inhabil, Høyesterett, har det påny oppstått adskillig forvirring omkring både 9. april 1940 og litt av hvert annet. Riktignok har britten Ralph Hewins i en artikkelserie i FOLK OG LAND overbevisende klarlagt hvorledes det sto til med både «mobiliseringen», kampviljen og mulighetene til overhodet å utøve noen regjervirksomhet under krigen i Norge, som hvis den overhodet kan betegnes med et slikt navn iallfall sluttet i og med den totale kapitulasjon i Trondheim 10. juni 1940.

Hva dette siste angår har som kjent det berømmelige norske rettsvesen erklært det for historieforklæring å være å hevde det samme som den tyske øverstkommanderende, den tyske forhandler og for eksempel den norske statsstipendiat i historie, advokat Sverre Hartmann hevder, og har altså godtatt legenden om at det som foregikk bare var en lokal kapitulasjon for 6. divisjon. Og dette er altså hva man nå har lov til å si, erklærer Løberg optimistisk!

Men hvorfor gjorde så tre medlemmer av Nygaardsvoldregjeringen med statsministeren i spissen forsøk på under Skanckesaken å benekte at de overhodet hadde sett kapitulasjonsavtalen, trass i at deres navnetrekk sto på den kopi som ble sendt til London? Og enn videre: Hvorfor ble gjenparten av en lokal avtale overhodet sendt over til eksilfolkene?

Men, la nå dette bero. Vi skal her se nærmere på hen-

delsene 9. april 1940 slik de beskrives av Høyres Centralstyre i en brosjyre redigert av general Ruges pressesjef, Birger Gotaas, på et tidspunkt da man fremdeles næret ønske om å behandle Nygaardsvoldregjeringen efter fortjeneste. Nevnte brosjyre heter «Det skjebnesvangre døgn 9. april 1940 og statsmaktenes forhold avspeilet i offisielle dokumenter.»

En hadde som kjent i London operert med et «referat» fra stortingsmøtet på Elverum 9. april forfattet efter hukommelsen, og den var tydeligvis skral. Det var «Elverumsfullmakten» på basis av dette «referat» man henviste til som regjeringens konstitusjonelle grunnlag for utferdigelse av en flom av «forordninger», bl. a. de nye straffebestemmelser mot de politiske motstandere i NS som forble i Norge og varetok landets interesser der. Efter hjemkomsten i 1945 oppsto det imidlertid tvil om riktigheten av dette «referatet», og det dukket opp et virkelig referat, som

ble godkjent av Stortingets presidentskap og utgitt som «Stortingsdokument nr. 2 for 1945». Her gis også referat av stortingsmøtet på Hamar før Elverumsmøtet og det er dette dokument, sammen med det brosjyren kaller «opplysninger fra andre sider» som er grunnlaget for det som berettes i brosjyren.

Ellers er det naturligvis ikke den historiske sannhet som har ligget Høyres Centralstyre på hjertet. Hensikten med brosjyren har tydeligvis vært å angripe Nygaardsvoldregjeringen og å forherlige de to hårdnakke-Englandsvener, kong Haakon og stortingspresident Hambro. Der hvor altså heller ikke det denne brosjyre avslører, bl. a. til belysning av nå avsatte historiske «dommer», gir den hele og fulle historiske sannhet, får en ta den politiske hensikt med i betraktning.

Vi skal ikke her ta med hele innledningen ordrett, men starte med den redegjørelse utenriksminister Koht ga på møtet i Hamar og Høyres bemerkninger til det. Det heter om Kohts beretning at han også kom inn på spørsmålet om «mobilisering» og sa at «Der ble regjeringen sittende samlet helt til den lyse morgen (9. april) og drøftet de tiltak som kunne bli gjort rent militært. Det ble bl. a. vedtatt full mobilisering i 1., 2., 3. og 4. brigade, forteller han, — og efterhvert som vi fikk meldingene drøftet vi hvorledes en skulle ta de forskjellige ting. Men selvsagt, det var just ikke meget som kunne bli gjort av vedtak, la han til.»

(Forts. side 12)

I ethvert samfunn, ja, i enhver organisasjon, må belønning for gode og straff for dårlige gjerninger utgjøre et slags speilbillede av hverandre. Den skala man vurderer handlingene etter må beherskes av en viss symmetri: Når én type adferdsmønstre belønnes — må den motsatte straffes. I en hær har man f. eks. pleid å lønne taperhet og å straffe feighet. Men ikke alltid og alle steder har dette vært slik: Den jødiske hær i gammeltestamentlig tid lønnet ikke taperhet, og praktiserte — logisk nok — heller ikke den ringeste antydning til straff for feighet.

Men har man det ene, så må man nødvendigvis også ha det annet.

*

Sommeren 1945 gikk jeg og gjette sauer i fengslet. En vakt som satt i solveggen og kjedet seg, synes vel at jeg så bibelsk ut der jeg gikk med min lange krokete stav, og spurte så — på leven: «Er du nu den gode hyrde?» — «Tja», svarte jeg, jeg var liksom ikke riktig med på notene straks — «Åssen da da?» — «Jo», sa han, «hvis det nu kom en sint sjæfer, ville du da sette ditt liv til for fårene?» — «Nei», svarte jeg kontant: «da reiste jeg til London!»

*

De norske politikere derborte i årene 1940—45 kan ha hatt en anelse om at det passet bedre å betegne dem som leiesvender enn som gode hyrder! Men ellers tror jeg at deres motiver for en stor del var å finne i det underbevisste, for skulle de

Jo, vi minnes også — —

Straffeeksersis var en yndet fornøyelse i de norske konsentrasjonsleirene og den ble drevet uten smålige hensyn til alder og helbred.

(Forts. fra side 1)

ter. Vi har atter her i landet retten til å ytre oss fritt i tale og skrift. Atter gjelder Grunnlovens forbud mot tortur, mot vilkårlig fengsling og mot å gi lov tilbakevirkende kraft. Vi er atter et samfunn av frie menn som bygger på det gamle budet i Gulatingsloven: «Med lov skal land byggjast.»

En vet faktisk ikke enten en skal gråte eller le når en frisker opp dette hykleriske vrøvlet av den øverste instans for den nye rettsstat. Men så var han da også en mangetunget og mangesidig herremann. Han berømmet offentlig Quisling for hans patriotisme da denne overtok makten 9. april 1940 og ga den fra seg igjen etter et komplott mellom Berg og hans feller samt representanter for den tyske okkupasjonsmakt. Han var senere — etter først å ha båret administrasjonsrådet (som samarbeidet med tyskerne) til dåpen — med på å virke for opprettelsen av en norsk regjering (riksrådet) istedenfor Nygaardsvoldregjeringen og i den sammenheng å avsette kong Haakon. Så var han hemmelig leder for hjemmefronten og dermed Quislings hovedmotstander nr. 1, hvorefter han sluttelig satte seg til doms i høyesterett over den samme Quisling.

Når det gjelder dette å ikke gi lover med tilbakevirkende kraft, så var det jo nettopp det som karakteriserte landssvikforordningene som Bergs høyesterett

dømte etter. Det har vært åpent innrømmet også av folk fra den annen side. Og hva torturen angår, så forteller det efterfølgende sitt, selvom altså byretten senere har blandet kortene og kjent for rett å være at den ikke var akkurat lik Gestapoteren. Akkurat som om det avgjørende var den bokstavelige likheten og ikke selve det at det fant terror sted.

Slik var det

Om dette skrev Martha Steinsvik uanfektet og ubestridt bl. a. dette i sin bok «Frimodige Ytringer», en bok som selv Oslo byrett ikke helt kunne skyve tilside i bestrebelser på å la Løberg injuriere ustraffet:

«Følgende faktiske opplysninger gis herved om hvordan de (varetektsfanger) i virkeligheten er blitt behandlet:

Den behandling de er utsatt for i og utenfor fengslene, betegner en helt enestående **sjelelig tortur**. Det har foranlediget mange selvmordsforsøk og fullførte selvmord. Og mange er blitt vanvittige, eller de har fått sin helbred ødelagt for livet.

Fra første stund har hjemmefronten optrådt på den brutaleste måte — også mot kvinner og små barn. Unge mødre er revet bort fra sine tildels syke barn, som de har måttet forlate «avsindige av skrekk» — «helt hvit og stiv av redsel» uten å vite hvordan de senere er blitt tatt vare på.

Under arrestasjoner har

man hånet og krenket fangene og stillet dem opp til givaktstillinger — tildels i mangfoldige timer. Dette gjelder også syke mennesker, gamle folk med hjertefeil og tuberkulose med åpne sår og smittefarlige. Disse siste er endog blitt satt sammen med friske eller stuvet sammen i trange celler.

Det har også hendt at de er blitt bakbundet og satt i mørkecelle. Og lenket sammen under transport.

Ikke engang et stykke tørt brød har man kunnet sende dem. Og alle har jo visst hvor de har sultet de første måneder. Vekt-tapet har vært betydelig og Beri-Beri konstatert i stor stil — etter oppgave fra lege ca. 75 pst. — på Ilebu.

Da der virkelig også er arrestert gravide kvinner, er naturligvis også disse rammet av sykdommen. Dertil kommer fengslingsinntrykkene — til skade for dem selv og barnet. I Åkebergveiens fengsel fikk en fange et barn i straffecellen klokken 1 om natten og hun fikk ikke hjelp før om morgenen.

På tysk manér er fangene blitt kalt sammen til straffeeksersis og straffeappeller. Den bekjente 8 timers appell krevet en fanges død. Etter juristers uttalelser er det iallfall uaktsomt **drap** (kfr. dr. Scharffenbergs artikkel i «Arbeiderbladet» 24. august 1945.)

Midt på natten er selv febersyke blitt hentet ut til timelang appell. Fangene er endog blitt tvunget til å åle seg fram på magen over grov pukkestein og til å legge seg ned med ansiktet i sølen.

På sadistisk vis stilles de mot veggen i flere timer. Gjør de da en «ulovlig» bevegelse, får de spark og slag av vokterne. Disse kan da også finne på å sette sitt våpen truende mot fangens bryst og har da spurt: Hvem har makten i dag — du eller jeg?

Protesteres det mot straffeeksersis eller annen ulovlighet, er man blitt truet med å bli skutt. Tar men sjansen skytes der virkelig. Flere er derved blitt såret — noen drept.

Frontkjempere, hvorav flere er invalider, er særlig gjenstand for mishandling.

— — — »

Når det spesielt gjelder forholdene på Bredtvedt, heter det bl. a.:

«En saklig sammenligning mellom kvinneleiren på Grini under tyskerne og kvinneleiren på Bredtvedt under nordmennene, **VIL-LE SIKKERT IKKE FALLE UT I FAVØR AV DE SISTE**. Kfr. bl. a. intervju med frk. Annie Kiönig i «Alle Kvinner» nr. 1 i år.)

VAKTMANNEN BERETTER

«Overdriver» så Martha Steinsvik, som selv ikke hadde noe med NS å gjøre? La oss da se hva en vaktmann på Ilebu, Th. Løstegård beretter 13. januar 1946 i en erklæring gjengitt i boken:

«Det er vel ikke lenger noen hemmelighet at mange av de straffemetoder som våre motstandere tok i bruk, og som vi forbanet som sadistiske og umenneskelige, har vært tatt i bruk, innen våre konsentrasjonsleire. Man måtte ofte få inntrykk av at vår kamp i disse fem årene ikke hadde vært en kamp mot voldsmentaliteten og brutaliteten, men at vi tvert imot hadde **tatt den i arv**. Bruken av den kollektive straffemetode var legalisert i våre fangeleire, på tross av at vi fordømte den sterkt under krigen.

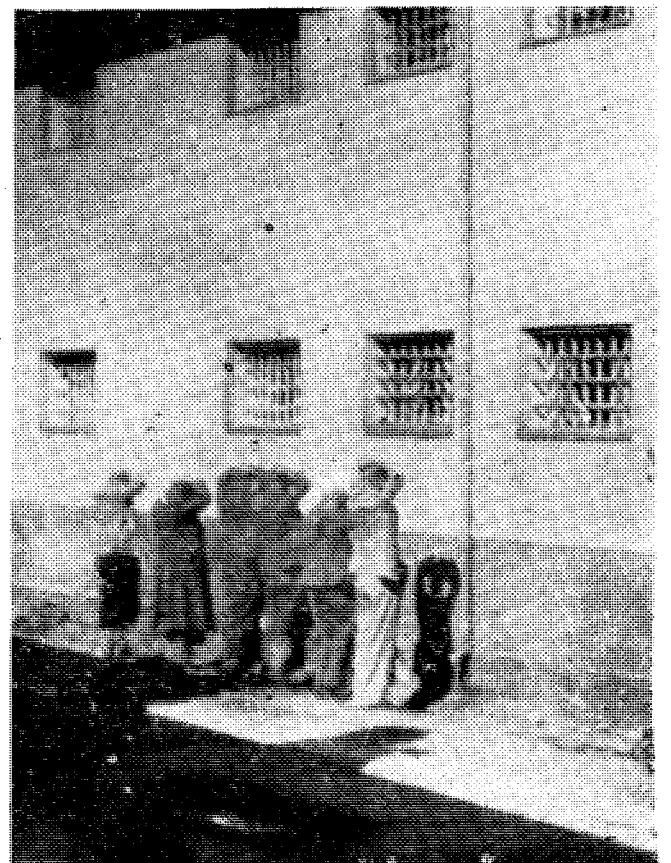
Fra en arbeidsgjeng på utekommando fra Ilebu rømte det i den første tiden en fange. Neste morgen ble hele fangeleiren kommandert til straffeappell som varte fra kl. halv ti om morgenen til kl. 17 om aftenen. I denne tiden måtte fangene stå oppstilt på appellplassen uten avbrytelse. Blant fan-

gene befant der seg også en del syke, bl. a. Henrik Aulie fra Lillestrøm. En av leirens læger gjorde oppmerksom på at fangens sykdom var av en så alvorlig karakter at han burde fritas for straffeappellen, men fangesjefen var av en annen mening. Smertene ble etter hvert for voldsomme for ham, og han sank sammen og satt på huk. Dette var ikke tillatt, og som straff for dette ble han beordret fram til en forhøyning hvor han måtte stå i stram giv akt. Etter en stunds forløp sank fangen helt sammen og ble fjernet. Neste dag avgikk han ved døden.

Det avskyelige og lite menneskeverdige med «åling» er ikke noe ukjent begrep på Ilebu. Over appellplassen som den gang var dekket med grov pukkestein, måtte fangene «åle» seg fram, og hvis noen prøvde å hjelpe til med albuene, ble de beordret tilbake for å begynne på nytt.

Tusenvis av skudd er blitt avfyrt gjennom cellevinduene når fangene forsøkte å få et glimt av hva som foregikk utenfor gittervinduet. At det ikke er gått menneskeliv med skyldes ikke fangevokterne. En natt kl. 2 ble samtlige fanger på brakke 20 som er en sykebrakke beordret ut av sine senger for oppstilling uten i gangen, uten å få lov til å ta på seg annet tøy enn det de lå i. Fangevokterne som den gang besto av vår lov-

(Forts. side 13)

Med nesen opp mot veggen, steingun i ryggen og utsatt for de groveste krenkelser har tusener av tidligere NS-folk stått i 1945.

SIEGFRIED:

Legenden om det uprovoserte tyske overfall

Fra boken om det som ikke kom fram under seierherrenes Nürnbergrettergang mot de tapende.

2.

Vi omtalte i forrige nummer boken «Die Nürnberger Geschichtsenstellung» av Gerhard Brennecke, som i år er utkommet på Verlag der deutschen Hochschullehrer-Zeitung. Boken har som undertittel «Quellen zur Vorgeschichte und Geschichte des 2. Weltkriegs aus den Akten der Vertidigung.» Vi gjenga endel fra boken i forrige nummer og skal i det følgende se litt nærmere på hva der anføres:

Vi nevnte i forrige nummer at den norske general Lindbäck-Larsen nylig i en artikkel hevdet at det var Tyskland som først la planer om angrep på Norge og ikke de vestallierte. Det samme hevdes uopphørlig i skrift og tale i disse jubileumsdager, bl. a. har den utrolige samtidshistoriker professor M. Skodvin reist land og strand rundt med liknende toner, skjønt han vel bedre burde vite.

I boken anføres det at Hitler ga ordre til å forberede Norgesforetagendet gjennom OKW 14. desember 1939. Om situasjonen på dette tidspunkt erklærte Churchill: «Begge admiralstaber var på grunn av strategiske overveielser kommet til de samme slutninger» (Memoarene I, 2, 175), — 16.12. legger Churchill frem et memorandum om avskjæring av malmtilførslen til Tyskland. Deretter blir stabssjefen pålagt å utarbeide planer for en mulig invasjon i Skandinavia.

Om Norgesforetagendet erklærte Göring: «Da vi hadde bestemt oss for — å besette Norge, hadde vi jo allerede ganske inngående og detaljerte underlag om den besettelse som England og Frankrike hadde til hensikt å foreta, noe vi også senere fikk bekreftet i de engelske papirer og franske generalstabspapirer vi tok som bytte.»

Men England ønsket ingen nærmere dokumentasjon om disse forhold, og det er vel også derfor norske generaler og historikere kan skrive og tale som de gjør i dag. Görings forsvarer, dr. Stahmer, fremla her (de tyske) hvitbøkene og hevdet at forsvaret hadde rett til å kreve dem fremlagt idet innholdet var av avgjørende betydning for spørsmålet om en an-

Admiral Raeder i fengselssellen.

grepskrig. Mot dette protesterte den britiske anklager, Sir David Maxwell-Fyfe: «Jeg vil her rette oppmerksomheten mot nummer 4, mot et dokument som behandler den anglo-franske politikk med en krigsutvidelse — Vi reiser — protest mot ethvert bevismiddel på dette punkt, det være seg muntlig eller dokumentarisk bevismiddel.»

Som følge av dette ble en rekke dokumenter fra forsvarets side avvist av retten, det gjaldt bl. a. omhandlede hvitbok og oppgaver over spionasjeoppdrag fra britisk side i Norge.

De vestalliertes planer mot Norge fremgår klart av de dokumenter som ble nektet fremlagt for retten da den britiske anklager protesterte. Og spesiell interesse har det kanskje i forbindelse med påstanden om at Quisling ga tyskerne militære opplysninger i denne tid, at det i ett av de nevnte dokumenter, utdrag av svar på et britisk spørreskjema av

8.2. 1940 heter: «5. Rute til Sverige — De norske militære, som ble stillet spørsmålet under foregivende av militærtransport til Finnland, har tiltross for de fordeler havnen i Bergen byr for en hurtig utskipning, frarådet dette i enhver form.

Bare havnene i Trondheimsfjorden og Narvikhavn er etter deres oppfatning egnet for en slik operasjon — 6. De norske militære anslår hastigheten pr. time ved deres jernbanetransport i et slikt tilfelle til 20 km — 8. Kartene fra Norge — ble — anskaffet før Deres spørreskjema kom.»

Utdrag fra 13. 2. 1940: «Spørsmål a): Lengde og dybde av kaiene — De foran nevnte seks skipsdemninger og kaier i Ilsvigbukten er godt egnet for utskiping av mannskap.»

Tillatt av retten ble imidlertid skriv fra den norske sendemann i London av 5. feb. 1940 (funnet av tyskerne i Oslo): «Beretning fra legasjonens pressemedarbeider: Churchill var enig med Mr. Alexander i at den beste måte å trekke oss inn i krigen på — noe som var det store mål — var at vi sloss på finsk side — Han profeterte stadig påny at krigen ville komme til å vare lengre enn han hadde tenkt seg til å begynne med.»

Tillatt ble likeledes (men naturligvis underslått i de såkalte referater fra rettergangen) et skriv fra den franske ministerpresident Daladier til den franske sendemann i London av 21.2. 1940. Skrevet beskjefteger

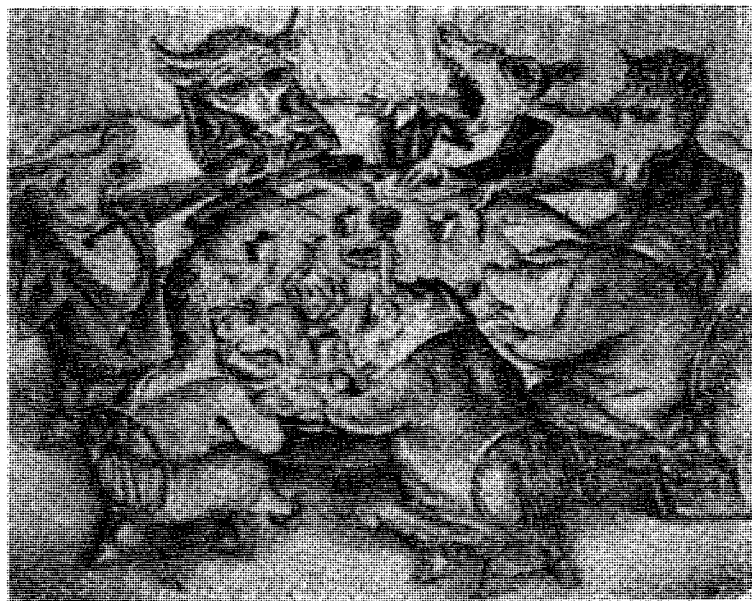
(Forts. side 20)

De tyske tropper klar for innmarsj mot Norge 7. april 1940. Men tyskerne kom dem såvidt i forkjøpet —

CHRISTIAN BEKKER:

Notoriske kjennsgjerninger og logisk nødv. slutninger

De ødela Norges forsvar. De prisga Norges nøytralitet.

De nøtde derved sammen med England og Frankrike Tyskland til å okkupere Norge og til der å binde en betydelig del av sine stridskrefter.

De påførte samtidig sitt eget folk

- 1) kamphandlinger på norsk grunn,
- 2) krigshandlinger på norsk grunn,
- 3) plikten til å finne seg i alle folkerettslige følger av okkupasjonen og
- 4) risikoen for konflikter med okkupanten.

De forlot, da tyskerne rykket inn og det nettopp gjaldt at hver mann ble på sin post, antagelig drevet av ond samvittighet og frykt for at englenderne og franskmennene skulle komme for sent eller utebli, i hui og hast sine arbeidssteder og sitt arbeide, stakk av, brakte seg selv i sikkerhet og lot Norge og sine landsmenn i stikken.

De sa, skrek og skrev fra fluktens første øyeblikk av, at de flyktet for å frelse fedrelandet, og fikk ved skrikets styrke, ved sine medskyldiges og sine åndsfellers assistanse og under det inntrykk, som synet av fremmede soldater på norsk grunn naturlig måtte gjøre, den mest overfladiske del av det norske folk til uten nærmere eftertanke straks å tro at det, de sa, var sant.

De ble følgelig ikke stanset, hverken av norske menn eller av norske myndigheter, kom seg vekk, slapp ut av landet og slo seg ned hos sine engelske venner.

De gikk der i Englands, Frankrikes og egen interesse straks igang med å opphisse det norske folk ytter-

ligere, og det ikke bare mot okkupanten, men også mot hjemmeværende norske menn og kvinner som i rømlingenes sted forsøkte å opprettholde ro og orden i landet og samtidig forsvarte Norges interesser mot alle fremmede.

De angrep i tale, skrift og radio. De fikk hjemmeværende norske statsborgere til å assistere. Spesialutdannede volds menn begikk, etter all sannsynlighet uten at rømlingene ville dette, men dog i overensstemmelse med hetsen, de groveste forbrytelser.

De nøyet seg ikke med denne agitasjon. I strid med Norges statsforfatning, i strid med folkeretten og til tross for at de i England ikke kunne gjøre noesomhelst uten at England tillot det eller så gjennom fingrene med det, opptrådte de som «Norges lovlige regjering». Og ikke det alene. De opptrådte også som Norges lovgivende forsamling. De utferdiget «anordninger» og forlangte, at det norske folk skulle respektere og etterleve disse ulovlige istandbrakte og derfor ugyldige «rettsregler», som folket dessuten hverken kjente eller kunne kjenne. De bestemte at norske menn, som av visse grunner oppholdt seg i England, skulle ha rett til på samme tid å ha flere koner.

De og det tilbehør, som de efterhånden hadde fått og stadig fikk mere av, levte såvidt vites av norske penge midler som de på en eller annen måte skaffet seg, og hadde det forsåvidt sannsynligvis meget godt.

De skjønte allikevel snart, at de i lengden ikke kunne holde det gående i et frem-

(Forts. side 11.)

ALEXANDER LANGE:

Tabu-bakgrunnen for 9. april 1940

Litt professoral teknikk i temaet

I Syn og SEGN, hefte 3 1961 har den i Ullensvang i 1915 fødte professor, dr. philos. MAGNE SKODVIN et oppsett på 12 sider med den lokkende overskrift — «Bakgrunnen for 9. april». Gleden ved å bli undervist i dette dog allerede i 1961 nesten oppklarte tema (for en kriminalreporter) — tar professoren fra oss med en gang og skriver: (Uthevelser av oss)

«Det er ikkje tanken å ta opp spørsmålet i seg sjølv til utgreiing her. Føremålet er berre å ta fram somme moment som har spela stor rolle i offentlig debatt og truleg i vanlig folkemeining, og så prøva kor langt ein kan koma med å drøfta dei same momenta reint faghistorisk — Folk spør til dømes etter innhaldet i stormakts-politikken, den allierte og den tyske.

Prøvde dei krigførande å dra oss med i krigen, kor langt gjekk dei i så måte, kven har ansvaret for at vi kom med? Dette spørsmål vender seg mot våre eigne styremakter og: kunne meir energiske forsvarstiltak ha endre situasjonen radikalt, kunne Regjeringa Nygaards-vold gått fram på ein tenlegare måte, burde meir spesielt utanriksminister Koht ha ført ein annan politikk, eller reagert annleis?»

«Når vi nå står i overgangen frå samtid til historie, kan vi ikkje med ein gong ta sikte på å gje vel underbygde svar på slike vanskelege spørsmål. Først må vi gjere oss opp ei meining om kva spørsmål det er rådeleg å stilla. Historisk forskning i slike emne kan berre drivast dersom det finst eit brukeleg materiale, og ein

Historieskriveren personlig

kan ikkje drøfta andre spørsmål enn dei som materialet er skikka til å svara på. Den første oppgåva er då sjølsagt å få kjensgjerningane på det reine.

«Det er i beste fall eit langt og mødesamt arbeid, men likevel er det berre ei førebuing, for kjensgjerningar åleine hjelper ikkje stort. Dei verkelege vanskaner reiser seg når ein spør etter samanhengen mellom kjensgjerningane, til dømes, som folk ofte gjer, om den eine er årsak til den andre. Folk spør nettopp svært mykje etter årsakane til 9. april, og då ofte slik at dei vil finna einkvan å draga til ansvar.»

«Somme ser invasjonen som eit reint tysk overfall, og ingen ting anna. Andre ser invasjonen som et tysk svar på allierte tiltak. I første tilfelle vil då invasjonen te seg som eit brutalt overgrep, i det andre som forståelig, ja kanskje folkerettsleg korrekt, om ein vil ta slike mål i bruk. Begge vurderingane vert underbygde med eit historisk resonnement.»

Så kommer Skodvin inn på den britiske politikken vedrørende Norge før 9. april (s. 100). Britiske tiltak overfor Norge hevder han var ikke uten videre deler av en stor og samlet plan, men fragment av ulike planer, som så ofte, løsrevet fra sin opprinnelige sammenheng, ble brukt til helt andre formål enn de var planlagt for. Dette er en av grunnene til at denne politikk ble mislykket, hevder Skodvin. Han fortsetter:

«Dette skal eg gje to døme på. Det eine gjeld landgangsplanane fra februar 1940, Stratforce-planen, det andre

gjeld minelegginga 8. april 1940 — — — Ordrar og andre dokument som tilhører denne planen (Stratforce), fann tyskarane på britiske fangar i april 1940, og nytta dei propagandistisk til å styrkja inntrykket av ein fast og urikkelig gamal britisk plan om landing i Noreg.»

S. 101: «— — Landingsplanen derimot skulle imøtekoma det franske ynsket om ein avlastningsfront i Skandinavia — — Ved mineutlegginga gjekk dei allierte nå så langt at dei skapte ein situasjon der dei meinte at Noreg måtte velja.»

«DEN TYSKE INVASJONEN KOM HEILT UVENTA PÅ KOHT»

S. 106: «Dei meldingane som kom inn frå Berlin, og som gjerne vert kalla «åtvaringar», dei er uomtvistelege kjensgjerningar — la det berre vera sagt at mange legg mykje vekt på dei utan å kjenna innhaldet og samanhengen — men dei ligg òg midt i vår feilvurderingsakse.

«For ei historisk vurdering må vi attende til tida før 9. april, for å rekonstruera, så godt råd er, heile den flokete situasjonen som Berlin-meldingane er ein del av.

«Dermed reiser ein vanskelege og tungdrøfta problem. Ein kan berre nemna i fleng: tilhøvet og ansvarsfordelinga mellom utanriks- og forsvarsministeren — eit spørsmål som vi straks legg merke til at KOHT tek påfallande varsomt på, eller tilhøvet mellom utenriksministeren og dei militære etatene, som òg har levert vurderingar av situasjonen, til dels utan å leggja for dagen særlig uro for tysk aksjon, ein må ha ei meining om kor tillitvekkjande meldingane frå den norske Berlin-legasjonen gjennomgåande kunne vera — det var ikkje utanfor tvil (stygg og typisk Skodvin-insinuasjon, A.L.) — ein må ta fra dei andre store vanskaner som i dei same dagene tårna seg opp for KOHT,

til dømes dei allierte notane 5. april,

som gav klare forvarsel om moglege allierte inngrep, og som Koht prøvde å møte med mottiltak, — og ein må framfor alt leggja bort den kunnskap vi nå har om kva ein kunne ha gjort dersom

(Forts. side 10)

Løberg og hans hofforgan fordøyer dommen

OG LØPER LØPSK I ANLEDNING AV «SEIEREN»

Vi trodde først det var aprilsnarr, men ved nærmere eftersyn så vi jo at klipet fra Løbergs hofforgan TELEMARKE ARBEIDERBLAD var datert 3. april og ikke 1.

Bladet strømmer over av henrykkelse etter det bladet kaller «Løbergs seier». Og dermed mener det det nederlag for norsk rettsvesen, meningsfrihet og fri historieforskning som høyesterettsdommen i Løbergsaken fullbyrdet etter at Oslo byrett hadde gjort det juridiske grovarbeide i aller bokstaveligste forstand.

Det er en leder bladet har prestert om denne løbergske seier og innholdet overtreffer de dristigste forventninger hos den som kjenner litt til bladets skrivemåte. Det er jo ikke for ingenting hofforgan for Sverre Løberg.

Først gråter man over at ungdommen jevnt over er «utrolig dårlig orientert» om det man våger å legge frem som samtidshistorie om okkupasjonstiden og dens efterdønninger, og så er man freidig nok til å hevde at «både skolen og våre massemedia får ta sin del av ansvaret for dette». Det er utrolig at noe slikt kan skrives, selv av dette løbergske blad, efter at man nå i 25 år har drevet grov historieforfalskning i autoriserte skolebøker, efter at det knapt har gått en dag i dette fjerdedels århundre uten at disse massemedier har servert de gamle legender og den gamle historieforfalskning og den gamle hets. Den som har hatt den tvilsomme fornøyelse å følge litt med nettopp i TELEMARKE ARBEIDERBLAD er neppe enig i at massemediene ikke har gjort det man krevet av dem! Så hvis ungdommen ikke lenger er interessert, så må det vel nærmest skyldes at vrøvlet har vært så åpenbart at selv iherdig hjernevask har prel-

et av på de mere våkne. Vi har forøvrig fått mange bevis på at det forholder seg slik. Storparten av den selvtenkende ungdom idag er absolutt ikke sløv og «utrolig dårlig orientert», men har merket at det er noe galt i kongeriket Norge og med dets autoriserte historieskrivning.

Ellers serverer naturligvis løbergbladet påny Løbergs glansnummer med «den hårde kjerne» av tidligere NS-folk, som er så uhyre liten at den ikke betyr noe, men som likevel stadig opptrar herrene så sterkt. Vi hører vel til denne gruppen, som vel skulle være temmelig oversiktlig efter Løbergs tese, og vi noterer oss påny at vi ifølge bladet «har arbeidet iherdig med å forfalske og forvrenge okkupasjonstidens historie og den rolle som Nasjonal Samling spilte i Hitlers erobring og undertrykkelse av vårt land.» Det er vel kanskje helst Løberg med konsorters okkupasjonshistorie vi har «forfalsket». Men ellers synes vi nok dette Arbeiderpartiets blad burde nære større interesse for Arbeiderpartiets ansvar og den rolle det spilte i erobringen og undertrykkelsen av vårt land.

Men nå synes altså bladet, sammen med den Løberg som forherliges slik for sin seier at man til og med vil ha en bauta over ham også! at den hellige jøssinggrav er vel forvaret efter at «Sverre Løberg — — ved sin klare og uredde holdning (har) oppnådd (gjennom fri injuriersakførsel) å få satt en stopper for en mytedannelse som en snever NS-krets — delvis ved utenlandsk hjelp (!) — har stått bak.» Og vi får høre at «Den iherdige bakvaskelse av rettsoppgjoret etter okkupasjonstiden og den medlidenhetskampanje (!) som enkelte satte i verk på vegne av dømte landssvikere, har nå Høyesterett gitt et grunnskudd.» Nei, ingen «medlidenhet», mere hets!, er bladets parole og det tar altså Høyesteretts «skudd» som klarsignal for det.

Skudd og skudd, jøssingpappa Løberg! Det skulle vel ikke være et skudd med historisk løskrutt Høyesterett har avfyrt? Og var det et «grunnskudd», så må det vel nærmest ha vært mot den norske rettsstat og mot den fri forskning?

(Forts. side 11)

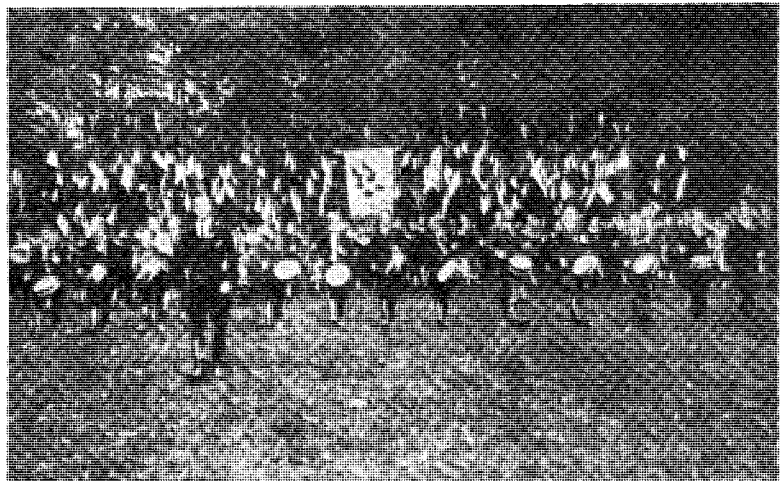

For å få de historiske ender til å møtes må Skodvin skryte enndog av Koht!

«Og taktfast lyder støvlernes trampen» —

OGSAA ET MINDE FRA DENGANG — FRA DANMARK

Fra en i Spania bosatt danske har vi mottatt følgende beretning, som vi hermed bringer, idet vi skjønner den kaster lys over dansk politikk fra 1932 og til nå.

Slik marsjerte den konservative ungdom i Danmark før annen verdenskrig. Utstyret var tydeligvis iorden og de var nok vel så «nazistiske» som f. eks. det norske Nasjonal Samling.

Helt modsat af, hvad T.V. fremviser om den politiske sandhed, nemlig, at alle politiske partier stod samlet omkring demokratiet, i tre-dievene i Danmark, var der tre stærke bevægelser, som ganske afgjort var imod den form for demokrati, som blev praktiseret af Stauning/Munck, den socialdemokratiske radikale regering, som sad ved magten fra 1929 til 1940.

De tre bevægelser, som tydeligst havde hentet deres inspiration Søndén om, var Landbrugernes Sammenslutning, eller Det Frie Folkeparti, eller Bondepartiet. Denne gruppe skilte sig ud fra agrarpartiet Venstre og havde en overgang 5 mandater i Folketinget ud af 149. L.S. lagde ikke skjul paa, at den fandt den tyske nationalsocialisme tiltalende, særlig set fra en bondes synspunkt. En lang række dygtige ledere, saasom Jørgen Sehested, Grev Holstein, Knud Bach, Hartel, Brødrene Thomsen m. fl. skapte en stærk organisation, som var meget moderne, selv om den var skabt af bønder.

Den største af de danske bevægelser, som sluttede op om det nye Europa var D.N.S.A.P. et forførdeligt langt navn, som stod for Danmarks National Socialistiske Arbejderparti.

Det var lige tysk nok i sin optræden og fik derfor ikke den udbredelse, som ideerne og tiden begunstigede.

Først i 1939 fikk partiet 3 mandater i Folketinget ud af 149.

Indre splid ødelagde som sædvanlig langt mere end den kompakte modstand udefra, og uden at fornærme nogen, kan det nok siges, at der var mange djærve mænd, men forbausende faa førerskikkelser i dette ords gode betydning.

Den mest slagkraftige og paa længere sigt mest betydningsfulde bevægelse var K.U., forkortelse for Konservativ Ungdom. Højre i Danmark hed siden 1915, Det konservative Folkeparti og dets ungdomsbevægelse spillede ingen rolle før 1932, det var bare en overklasseklub.

En stærk fløj af det konservative parti saa med stor Sympati paa udviklingen i Italien og Tyskland, og en af partiets ledende folk, Ole Bjørn Kraft, skrev en bog med titlen:

«Fascismen». Den blev til efter grundige studier i Italien og er vel den bedste analyse af den fascistiske stat i sin blomstringsperiode overhovedet.

En meget dyktig organisator og en stor folketaler, var en journalist ved navn Carsten Raft. Han var Nationaltidendes udsendte medarbejder i Berlin.

Efter sin hjemkomst til København organiserede han den konservative ungdomsbevægelse, saa den fra nogle faa tusinder i løbet af et par aar talte mere end 30 000 aktive unge, og med et slag var den blevet Danmarks stærkeste politiske ungdomsbevægelse.

Den stærke appel om fædrelandskærlighed, social forståelse og folkefællesskab i stedet for klassehad og internationalisme, vandt genklang i kredse langt udenfor de konservative rækker.

Hele bevægelsen blev uniformeret. Grønne faner blev ført frem, og K.U.s Storm Tropper blev en virkelighed i Dagens Danmark. De havde grønne militærskjorter, sorte skraaremme, sorte ridebenklæder og knaldsorte marchstøvler.

Pigerne gik i grønne bluser og sorte nederdel og havde ligeledes lange støvler.

Forum, Københavns største lokale, kunne rumme 8000 unge uniformerede K.U.ere, som under fascisthilsen af lagde honnør, naar fanerne blev ført ind, og kongesangen lød op mod hvælvingerne.

Det hele var militært. Der blev meldt til og af og kommandoer lød uafbrudt fra mikrofonerne.

Hele forarbejdet var frivilligt, og tusinder af K.U.ere gav sig helt for bevægelsen.

Fra 1932 til 1937 saa man hver søndag de lange kolonner af K.U.ere paa march, eller paa cykel med deres grønne faner smeldende for vinden. Den italienske Fascisthymne blev bevægelsens slagsang, den blev ikke oversat, men gendigtet og lyder som følger:

«Ræk os kammerat din næve,
du til Ed din haand skal hæve,
sværge du vil Danmarks ære
frem mod nye tider bære,
Snart skal kampsignalet lyde
støvlernes trampen over jord,
de skal mærke, vi er stærke,
fra i dag er gaden vor,
Kammerater ud paa gaden,
før de bygger barrikaden
Kammerater ud paa gaden,
Sejr for den, der kæmper bedst.

Luren kalder kammerater,
om vi falder kammerater,
(forts. s. 14)

Minner ikke dette om bildene fra Nasjonal Samlings oppmarsjer?

DAGBLADET, Langfeldt og sådant mere

Artikkel i «Vår Kirke» om herostratisk berømtheter fra dengang.

I bladet «Vår Kirke» (gjengitt i Sunnmørsposten 3.4. i år) finner vi endel betraktninger av signaturen «Frater Minimus» som tør påkalle interesse.

Foranledningen til betraktningene er en omtale i pressen av professor Gabriel Langfeldts bok «Gåten Vidkun Quisling» hvori han retter angrep på legekolleger som ikke fant at Quisling var sinnssyk. Vi skal springe over signaturens pussige oppfatning av biskop Berggravs «Folkedommen over NS» som silkefrontskrift — det var jo det stikk motsatte, et skammelig smedeskrift, men det skal medgis at det berømmelige DAGBLADET jo angrep Berggrav fordi han var motstander av dødsstraff. Det riktige er vel at biskopen vek tilbake for å straffe noen med legemlig død og isteden skjenket dem den åndelige. Rent bortsett naturligvis fra at skriftet som sådant var av den karakter at det snarere hisset opp de blodtørstige enn å holde dem tilbake. Om dette skriver signaturen:

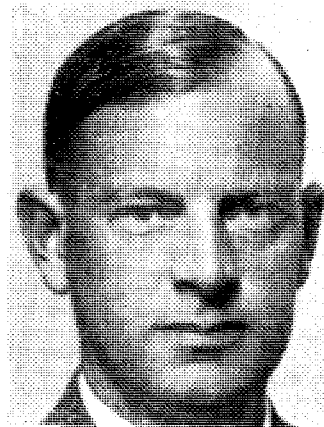
«På et loft i Majorstustrøket har jeg liggende et nr. av Dagbladet fra dette år. Dette menneskekjærlige, humanistiske organ lar der sin gamle medarbeider Anton Beinset anmelde Berggravs skrift. Berggrav ble karakterisert som «silkefrontmann». Fordi han gikk imot dødsstraffen. «Silkefront» var etter 8. mai 1945 et av de motbydeligste ord man kunne bruke om mennesker.

For noen år siden ble den dødsdømte Caryl Chessmann plassert i den elektriske stol. Da gråt Dagbladet på lederplass over barbariet i USA. Den såkalte folkeopinion hadde nemlig svinget en tanke siden 1945.

Akk, Dagbladet som skal være mer moralsk enn Vårherre selv. I sannhet anstrengende. «Alltid foran». I 1945 hadde avisen sjansen til å være en smule foran, i humanitetens navn.

Men tilbake til den annen humanistiske moralprofet, eksperenten på å gi mennesker attesten «varig svekkede sjelsevner». Han går jo ikke løs på sine legekolleger uten en viss basis.

Den 5. februar 1946 undertegnet han et dokument om Knut Hamsun som han hadde hatt til observasjon. Der står det: «Vi anser ikke Knut Hamsun som sinnssyk. — Vi anser ham som en person med varig svekkede sjelsevner, men antar ikke at der er noen aktuell fare

Professoren som vurderte Hamsuns manglende åndsevner — —

for gjentakelse av straffbare handlinger.»

Tore Hamsun gjengir i sin bok om faren en del av Gabriel Langfeldts samtaler med Knut Hamsun. Professoren stiller 16. oktober 1945 spørsmål som disse til den gamle dikter:

Langfeldt: 11 x 12?

Hamsun: Å, jeg har aldri kunnet regne, professor, en gang hadde jeg regnet fra meg 5000 kroner, og en annen gang regnet jeg til meg 1000 kroner. Enda jeg har stått i butikk i barndommen.

Langfeldt: 7 x 9?

Hamsun: 63.

På sådan vis kunne professoren slutte at Knut Hamsun var en mann med «varig svekkede sjelsevner».

Jeg spør i enfold: Hva er humbug og uverdig taskenspilleri hvis ikke dette er det. Hvorfor dette humanetiske hensynsfulle vrøvl i stedet for å la den gamle dikter stå til ansvar for sine handlinger som enhver annen? Det hadde også passet ham bedre å sitte i fengsel enn i Psykiatrisk Klinik.

Etter at denne attest var utstedt, kom den gamle dikters verk «På gjengrodde stier», som viste at han var den samme som hadde skrevet «Sult», «Mysterier», «Markens Grøde», Augustserien og alt det andre.

Alminnelig utrustede mennesker ville holde munn til evig tid etter en slik brøler. Men Gabriel Langfeldt driver på. Han regner vel med at folk har en meget kort hukommelse.»

*

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — Kristne Venner møtes den første fredag hver måned i Colletsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapeleg samvær.

Møtetid kl. 19.30.

Tabubakgrunnen — —

(Forts. fra side 8)

situasjonen ikkje var uviss, men eintydig.» (!)

— — — «Om ein vil, kan ein seia at den tyske invasjonen kom heilt uventa på Koht. Ein kan òg seia kom like uventa på Koht som på diplomati og etterretnings-teneste hjå stormaktene. Begge utsegnene er fullt for-svarlege.» — —

På den ene side var det «klokt» av Skodvin å drive panegyrikk med Halvdan Koht, (side 105): «Halvdan Koht har sjølv skrive om den historie han var med på å lage i april dagane. Han har gjort det med større ro og sjørare metode enn svært mange andre.»

Ja, skulle ikke den koht-ske historieskrivning være bedre enn det kriminelle «rot» han laget dengang — sett ut fra et nasjonalt stats-samfunn, hadde det vært ille.

Ja: han har skrevet med fast hånd, og bare tilstått det som i lengden ikke kunne skjules, selv uten upartisk rettslig undersøkelse. Koht skjønnte så inderlig vel hva han hadde vært med på, men dette kan selvsagt ikke komme med i Skodvins skjermende historiesortering til gunst for de makthavende skyldforskyvere. Koht ante at før eller siden ville tappen brenne for hans vedkommende! Vi henviser her til Kohts brev av 29. november 1940 til redaktør Andreas Friid. «(Det var forutsetningen at Friid skulle oppbevare Kohts forsvarsskrift mot klagemål «som eg ein gong skal stå til svars for, anten det no blir for historia eller for ein domstol av eit-kvart slag.» (Uthevet her.)

Se side 62, nederst, i en vederheftig norsk historikers arbeid, som det er på tide at Skodvin tar til mønster for såvidt: Dr. Nils Ørvik: «SIKKERHETSPOLITIK-KEN 1920—1939. Fra historien til 9. april 1940. Bind II. VERN ELLER vakt?»

Vi vil også minne Skodvin om denne ekte vitenskapelige og bunnsolide boks motto for alle dem som ikke har løftet militære våpen til Norges forsvar:

«Det folk som ikke vil bære egne våpen må snart bære andres». En fri norsk versjon av Vegetius: «Qui desiderat pacem praeparet bellum.»

At den tyske invasjonen kom like uventet på Koht som på diplomati og etterretningstjenesten hos vestmaktene — skriver Skodvin enten mot bedre vitende eller fordi hans viten ikke er bedre. Når tør Skodvin

etterforske og skrive om grunnen til at mobiliseringen uteble i Norge? Koht skriver på side 7 i «Frå skanse til skanse»:

«Det hadde vori ei slit-sam tid for meg, heile tida ifrå krigen braut ut den 1. september 1939. Det hadde vori å gå på vakt utanseleg, natt og dag, helg og ørke, — liksom balansere på line mellom krigsmaktene, stendig med ange for å bli driven inn i krigen.» Side 9: «Så kom krisa den 8. april. Eg var som vanleg tidleg oppe om morgonen. Eg brukte kvar dag å stå opp 6.15. Men før eg hadde klædd meg den dagen, kom det ein mann frå Utenriksdepartementet ut til heimen min på Fornebu og hadde med seg den meldinga som den britiske og den franske sendemannen hadde kome i departementet med, om at den britiske regjeringa hadde lagt ut miner i norsk farvatn så tyske malmskip ikkje skulle sleppe fram der. Dermed var da det tiltaket gjort som måtte egge tyskarane til mottiltak, — om det da ikkje kunne lukkas for oss av avvende slike motiltak med kraftige rådgjelder på vår side.» (Se mobiliseringen som uteble).

Bevisene for at tegningen var klar for alle vedkommende er jo legio. —

Koht kunne komme med innrømmelser, slik som det for eksempel skjedde da redaktør Melsom i september 1963 sendte ham dette brev:

«Separat har vi tillatt oss å oversende Dem et eksemplar av siste nummer av vår avis (Folk og Land), idet vi henviser til lederen på side 3 «Nemesis». Den kommer inn på Deres be-nektelse (under bevisopptak i Skanckesaken i 1947) av å ha sett kapitulasjonsavtalen av 10. juni 1940, tiltross for at De med Deres navnetrekk på av-talen har gitt tilkjenne at De har sett den. Jevnfør forøvrig NATIONEN for 29. mai 1948.

Da så mange av våre lesere har gitt uttrykk for at de stiller seg helt uforstående til denne hendelse, finner vi det riktig å gi Dem anledning til å fremlegge Deres versjon av den. Vi vil selvsagt gi Dem den spalteplass De trenger.

Vi hører gjerne fra Dem i sakens anledning.

Med hilsen
Odd Melsom.»

Utenriksministeren fra 1940 svarte da:

Lysaker, 16/9 1963
Herr bladstyrar!

Når eg ein gong har sagt at eg ikkje hadde sett kapitulasjonsakta frå general Ruge, og

påskrifta mi på brevet viser at eg har sett det, så kan vel ikkje det ha noka anna forklaring enn at eg hadde glømt det.

Sia eg ikkje var i Noreg da kapitulasjonen gikk for seg, kan eg vel ikkje ha sett dokumentet før ein eller annan gong etterpå.

No i det minste veit eg ikkje meir å seia om dette.

Vyrdsamt
Halvdan Koht.»

Vi skal ikke knytte flere bemerkninger til dette enn å peke på at Koht «interessant nok» betegner det som man så iherdig har søkt å redusere til en sølle kapitulasjon bare for 6. divisjon «kapitulasjonsakta fra general Ruge.»

SKODVINs FANTASTISKE KONKLUSJON OM 9. APRIL

« — — Men om ein nå likevel spør etter dei utvendige, lettast synlege føresetnader for at krigen kunne koma, både til Europa i det heile og til vårt land, så er det ein som ruva over alle andre i 1939, og som gjer det ennå:

Hitler tok gjerne krigen i bruk, både som politisk middel og i staden for politikk, — og han hadde makt til å gjera det. Andre prøvde å hindra dette, med liten framgang, og med mange mistak. Kva vert så hovudinntrykket av deira verksemd — freistnaden, eller mistaka?

«Vi treng ikkje spørja hypotetisk her heller. Vi kan halda oss til ei realistisk vurdering av kjensgjerningane, og slå fast at dei hadde det i si makt å bøye seg, å svara ja, å gje etter for det tyske kravet.»

«Den overtving og den holdning som gjorde deira fattige men stolte nei mogleg, den er, frå norsk side sett, det sentrale i det vi summarisk kallar bakgrunnen for 9. april.»

Professor Ottar DAHL om «objektivitet» i historisk forskning

Professor Ottar Dahl skrev i en kronikk i DAGBLADET 30. april 1969 denne konklusjon:

«Historiske oppfatninger vil alltid inngå som deler av framtidsorienterte handlingsprogrammer og som argumenter i politisk debatt. Men man kan ikke kreve at historisk forskning uteluk-kende skal legitimeres ut fra en slik funksjon. Man kan heller ikke tillate at hen-syn til historiske teoris bruksverdi trenger til side spørsmål om deres sannhets-

For ungdommen —

(Forts. fra side 4)

lerner med å kontrollere ungdommens livsførsel.

Man kan vanskelig legge skylden utelukkende på de unge, foreldrene er minst like meget å laste for utglidningen.

*

DISKRIMINERING AV HVEM?

Rasediskriminering er blitt et begrep mange bruker i utide. Vi nordmenn vil svært nødig ha ord på oss for å diskriminere noen, og spesielt ikke negre.

Jeg fant et leserbrev i Dagbladet under tittelen «Diskrimineringstaktikk», hvor det tydelig redegjøres for hva denne angsten kan føre til.

Innsenderen hadde hørt av en pike at mange av negrene i Norge spiller på unge jenters angst for å bli beskyldt for rasediskriminering for å oppnå det de vil.

For å undersøke forholdet nærmere, spurte samme mann en neger han kjenner om dette medfører riktighet. Denne farvede innrømmet åpent og ærlig at så var tilfelle og vedgikk at han «ofte hadde skaffet seg sengehygge ved hjelp av denne taktikk». Dette er grei tale!

Våre massemedia har så lenge innprentet oss vederstyggeligheten ved at enhver kvinne føler seg moralsk forpliktet til å krabbe til sengs med de negre som ønsker det for ikke å «diskriminere» dem. Dette vet de farvede og vet også å benytte seg av muligheten.

Jens H.

«GREEN BERETS» VIST UTEN BRÅK

Omsider har den omstridte filmen «Green Berets» hatt Norgespremiere. Arendal ble stedet for «prøveforestillingen», da mange ventet bråk og demonstrasjoner hvis den ble satt opp på programmet i større byer, spesielt Oslo.

Premiøren forløp uten større tumult, bortsett fra tilløp til demonstrasjoner av noen venstreorienterte ungdommer. Så forestillingen resulterte ikke i ødeleggelser eller skader av noe slag.

Man kan selvsagt ikke uten videre sammenligne det politiske klima i Arendal med f. eks. Oslos, men like-

verdi og svekker kravet om empirisk kontroll. I denne forstand er et krav om «objektivitet» en nødvendig del av selve forskningens begrep.» —

— Ja, just det!

A. L.

vel fastslå at de venstreradikale ikke klarte å påtvinge arendalittene den sensur de ønsker mot «fascistfilmer».

Vi har hatt mange forsøk fra SUF's og marxist-leninistenes leir på å dirigere folks mening om dette og hint, med god hjelp også fra «borgerlig» side, men ennå har de et godt stykke igjen til målet.

Nasjonen Europa - -

(Forts. fra side 4.)

krøble Europa etter sitt fir-kantede menneskesyn. Enkeltstats-isolasjon gjør maktesløs i våre dager.

Men vår Nasjon Europa skal heller ikke bygge på EWG's ensrettede plutokrat-doktriner. Målet må først og fremst være en samlet militærmakt like sterk som supermaktenes, en økonomisk samkjøring som også kan sikre vår verdensdel ved kommende kontinentale storoppgjør, en koordinert biopolitikk som effektivt biholder og renholder vår nordisk-europeiske egenart, og en åndsbetinget kulturfront som driver ut kræmmer- og nomadeånden og fordrer en ny, heroisk kunstvilje.

Det er så langt fra selvmot-sigende for en nasjonalbevisst høyerradikaler å kjempe for et samlet Europa. Fordi våre ideer er virkelighetsnære og helhetsbevisste er det nettopp bare på vårt grunnlag Europa virkelig kan samles. Liberalernes og teknokratenes mål — Fabrikk-Europa — kan aldri realiseres fordi det er (et grotesk) Utopia, men de gjør ubotelig skade i sine forsøk på å nå det. VI derimot vil ikke, kan ikke, gi avkall på mangfoldigheten i den europeiske stamme, vi må nettopp gå sammen i den utstrekning det er nødvendig for å bevare denne mangfoldighet, rett og slett for å bevare Europa og la det utvikle seg på sitt medfødte grunnlag. I denne sammenheng er jo også Nordøk bare et bitte lite springbrett, men dog et springbrett. Spranget blir aldri fullstendig, vårt ned-arvede nasjonale-jeg kan aldri rykkes med. Så lenge det står fast, kan vi få et livskraftig og blodfriskt NASJON EUROPA.

Øystein Ulv

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Karl Johansgt. 23 — IV, tilv.
Telefon 33 49 00

Legenden om det uprovoserte..

(Forts. fra side 7)

seg med de vanskeligheter Sverige gjør for de planlagte aksjoner i Skandinavia under påskudd av hjelp til Finnland og med hva det kan gjøres for å få Sverige mere føyeelig. Okkupasjonen av havner i Norge synes ikke å by på vanskeligheter og Daladier håper at man gjennom en slik aksjon og med allierte tropper ved Sveriges grenser også kan få dette land til å medvirke. Det heter i skrivet, som altså ble godtatt av Nürnbergtribunalen:

«Sveriges godtagelse er en forutsetning for enhver direkte intervensjon fra de allierte i Finland — 4. Bare en omstendighet gir noen utsikt til å endre den svenske regjeringens holdning: det ville være vissheten om at de allierte var istand til å yde Sverige en umiddelbar og virksom hjelp mot de tyske motaksjoner — Den faktiske tilstedeværelse av innsatsberedte stridskrefter ved den svenske grense ville være det eneste middel til å påvirke Sveriges avgjørelse på en gunstig måte. 5. Besetnelsen av de viktigste norske havner, landsettingen av de første avdelinger av allierte stridskrefter i Norge, ville gi Sverige den første følelse av sikkerhet. Denne operasjon måtte uttenkes uavhengig av Finlands hjelpeop og utføres innen den korteste frist — 8. — sterkest mulig britiske troppeavdelinger, som i nødvendig utstrekning understøttet av franske avdelinger, må straks utlastes i de besatte havner og legges i kaserne.»

«Altmark»-affæren omtales så kortelig, hvorefter man behandler den videre utvikling.

Først etter affæren med «Altmark» som var en klar britisk krenkelse av Norges nøytralitet uten at Norge satte seg til motverge, nemlig 1. mars 1940 godtok Hitler planen «Weserübung» — «når stillingen i Skandinavia krever det.» Herom sier Raeder: «Anvisningen forelå 1. mars 1940 og ble meddelt de tre Wehrmachtsdeler. I mellomtiden var det nå innløpet en meget stor mengde av etterretninger som kunne legges til grunn ved bearbeidelse av anvisningen. Etterretningene stammet nå, foruten fra kaptein Schreiber, også direkte fra Quisling (da Quisling på dette tidspunkt var syk og sengeleggende er det vel rettere å si at de stammet fra Hagelin, som brukte Quislings navn) — og disse etterretninger vedrørende de forarbeider som ble utført

av engelskmenn og franskmenn — i de norske havner — og viste oss klart at en landsetting var planlagt i overskuelig fremtid. Dessuten fikk vi også politiske etterretninger — De bekrefter alle at påskuddet om Finlandshjelp i striden Finland—Russland spilte en viss rolle, og det ble også omtalt faren for at England nettopp under påskudd av Finlandshjelp ville foreta en kaldblodig (eine kalte) besettelse av Norge — I det videre forløp av mars kom det en mengde nye etterretninger. I mellomtiden var affæren med «Altmark» inntruffet.»

Om det videre forløp nevnes et dokument fremlagt av forsvarer med oppteget av øverstkommanderende for den franske hær, general Gamelin av 10. 3. 1940: «Med begynnelsen av fiendtlighetene (30. 11. 1939) mellom Finland og Sovjetsamveldet har de franske og britiske regjeringer bragt til uttrykk sin vilje til gjennom levering av flymaterieell og våpen å bringe Finland virksom og rask hjelp — Siden 16. januar arbeidet den franske overkommando på den alminnelige plan om en væpnet intervensjon i Finland — Samtidig skulle i tilfelle av forsiktighetshensyn havnene og flyene på den norske vestkyst bringes i de alliertes besiddelse. Planen forutsatte dessuten — at operasjonene muligens ble utvidet til Sverige og at malmgrubene i Gällivare — ble besatt — Åpningen av en nordisk krigsskueplass byr, sett fra krigføringens standpunkt, på fremragende interesse.»

I et møte av skandinaviakommisjonen (!) til det interallierte militære studieutvalg 11. 3. 1940 sa Churchill ifølge referatet: «Første Lord (Churchill) holdt det for tilrådelig først og fremst å opptre med kraft foran

Raeders forsvarer dr. Stahmer.

Løberg - -

(Forts. fra side 8)

Løberg selv erklærer på annet sted i bladet at «Dommen vil få stor betydning for de yngres syn på krigen», og det håper vi også. Ellers innrømmer Løberg at «alt» om den (krigen) kan diskuteres, men vi har nå fått bekreftet at det er noe som må stå fast. Det er klart at diskusjonen vil fortsette, men rent historisk (!) har vi fått fastslått en del ting.»

Vel, dette er jo også en art løbergs frisin. Nok kan vi diskutere, men det løbergske syn «må stå fast».

Å, nei, er det noe som «må stå fast» når det gjelder høyesterettsdommen, så er det dette at noen historisk avgjørelse representerer den ikke. Hvorledes skulle den kunne det?

Så det er nok klart som Løberg sier at «diskusjonen vil fortsette», slik vi bl. a. gjør det i dette nummer.

ANNELIESE PAROW TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - v/Lademoen kirke - Voldsminde

Narvik — Winston Churchill tenker seg å la en flotilje bestående av en krysser og noen torpedobåter vise seg foran Narvik og raskt kaste iland tropper i bataljons styrke.»

Og endelig forelå det følgende om vedtaket til 6. møte av det allierte øverste råd av 28. 3. 1940: «Det øverste råd er enig om følgende: 1. At de franske og britiske regjeringer mandag 1. april skal overlevere den norske og den svenske regjering en note — b) Enhver eksklusiv politisk avtale som Sverige og Norge vil kunne slutte med Tyskland, vil av de allierte regjeringer bli ansett som fiendtlige handlinger — d) De allierte regjeringer må gripe til tilsvarende forholdsregler for å sikre sine interesser hvis den svenske og den norske regjering skulle nekte, trekke tilbake eller innskrenke handelsleveranser og den handelstønasje som de allierte regjeringer anser for ubetinget nødvendig for krigføringen — 2. Etter denne note skal 5. april mineleggingen av de norske territorialfarvann — følge 3. — skal operasjon «Royal Marine» begynne 4. april og luftaksjonen 15. april.»

Først etter disse hendelser 2. 4. 1940 beordret Hitler gjennomføringen av foretagendet «Weserübung» 9. april 1940.

(Fortsettes)

Notoriske kjennsgjerninger

(Forts. fra side 7)

med land, og ville vel også av andre grunner gjerne tilbake til sitt eget. Da verdenskrigen nærmet seg sin avslutning, ble spørsmålet om hjemreise aktuelt.

De forstod, at de kunne trekkes til ansvar. Hvordan nu enn domstolene var besatt eller kunne besettes, måtte rømlingene få majoriteten av det norske folk til å tro, at de hadde handlet rett, eller i det minste til å glemme at de hadde gjort noe galt.

De og den dertil best skikkede del av tilbehøret planla i overensstemmelse hermed, og efter manges mening ene og alene av denne grunn, en aksjon mot de landsmenn av hvem de ventet den skarpeste kritikk, og som derfor måtte uskadeliggjøres, en aksjon helst så grundig at den også forebygget kritikk fra alle andre og for all fremtid.

De hadde ingen utsikt til å nå dette mål ved hjelp av gjeldende lov og rett, men stor interesse av at det norske folk skulle tro at det nettopp var rettens vei de gikk.

De foretok plutselig et uventet lynangrep, overfalt og arresterte uten noensomhelst rett og uten noensomhelst respektabel nødvendighet mange tusen sagesløse menn og kvinner og kalte sin således påbegynte, fra først til sist helt igjennom lovløse og rettsstridige aksjon «rettsoppgjøret med landssvikene».

De oppnådde derved adskillig. De oppsiktsvekkende arrestasjoner, massetransporten av arresterte, opprettelsen og opprettholdelsen av «fangeleire» og fremfor alt selv trylleformelen, det kløktig utspekulerte, hitil helt ukjente og i høy grad mystiske navn, som de ga sin aksjon, alt dette bibakte ikke bare den mest overfladiske, men den aller største del av det på forhånd av hetsen bearbeidede norske folk den oppfatning at de arresterte og forfulgte nødvendigvis måtte være forbrytere, og at de tilbakevendte rømlinger, som arresterte og forfulgte dem, følgelig måtte være hedersmenn. Og det, hva enten den voldsomt lidenskapelige iver og den blodtørst, som disse nu la for dagen, kom av omhu for det folk, som de uten tvang fra noen kant i farens stund hadde forlatt, eller av noe annet!

De fortsatte efter denne virkningsfulle innledning sitt foretagende og gjennomførte så med nesten hele den

norske geistlighets støtte og velsignelse og med en annen stands absolutt uunnværlige, helt avgjørende og for all fremtid uforglemmelige assistanse, uten større vanskelighet den planlagte aksjon efter programmet.

De opptrådte også under aksjonen som representanter for den norske stat og ble ikke forhindret fra å gjøre det.

Norske og utenlandske vitenskapsmenn, rettslærde og fagfolk av første klasse har stemplet aksjonen som rettsstridig. Hva antagelig enhver habil jurist, som har undersøkt forholdet, også uten andres hjelp selv vet at den er.

Under aksjonen er store verdier, både ideelle og materielle, rettsstridig skadet og tildels uerstattelig ødelagt.

Makthaverne i Norge har allikevel tross inntrengende henstillinger ennå ikke engang gjort så meget som en mine til i sakens anledning å ville foreta seg noensomhelst. Det norske folk har i snart et kvart århundre unnlatt å reagere mot den visstnok interessanteste, største og styggeste skandale i sitt lands historie.

Mange er de nordmenn, som i forbindelse med denne affære kan, og vil, bli navngitt, avslørt og degradert.

Jo lengere det varer for den rette reaksjon inntreffer, desto større blir skandalen, skammen og skaden.

Kjennsgjerninger kan ikke utryddes. De fortsetter å eksistere og vedblir å virke. Vil det norske folk bevare sin enhet og selvstendighet, må det for sin egen sunnhets skyld i tide skaffe de forurettede oppreisning og erstatning.

Jo før det skjer, desto bedre.

Den dag kan komme, da det er for sent.

Et folk, som rolig lar en slik skandale som «rettsoppgjøret med landssvikene» bli sittende på seg, er ikke respektabelt og antagelig heller ikke levedyktig.

Christian Bekker

Månadsbladet FRIHUG-

Upolitisk og romsynt organ for sunn og nasjonal kultur, med artiklar om helse- og samfundsspørsmål, spanande fylgjetongar, dikt m.m. Fritt ordskifte om dei mest ulike emne: — Årspris kr. 30,-. Postgiro for bladpengar 80 821. Prøvenr. mot kr. 2,50 i frim.

Utgevar: Erling Seim,
K i n n

Hva Høyres Centralstyre — —

(Forts. fra side 5)

Det er ikke rart at Høyre protesterer mot dette og skriver at «Kohts opplysning om full mobilisering må bero på en misforståelse. Den mobiliseringsordre (hvis det da går an å kalle det noe slikt, vi ville heller kalle det innkallelseordre. Vår bemerkning) som ble overrakt generalstabens, — og først klokken 3.45 om morgenen, av statsrådene Ljungberg og Trygve Lie, gikk, etter generalstabsjefens, oberst Hatledals vitneprov i Quisling-saken, nettopp ikke ut på «full mobilisering», men en såkalt «stille mobilisering» med 11. april som første mobiliseringsdag. Og bare en del av divisjonenes styrke skulle mobiliseres. Og denne innskrenkning ble fastholdt tiltross for generalstabssjefens inntrengende krav om full og øyeblikkelig mobilisering.»

En skulle tro at det må stå enhver klart — selv samtidshistorikere og norske rettsinstanser — at når en ikke ville gå til full mobilisering, men nøyet seg med å supplere nøytralitetsvernet med endel nye avdelinger her sørpå og direkte avviste generalstabssjefens krav om alminnelig mobilisering, så kan bakgrunnen for det bare være at man ingen tanke hadde på å føre krig mot inntrengerne, muligens også med en bakgrunnsviten om at britene var på vei for å okkupere Norge.

Den norske general Lindbäck-Larsen har som nevnt i en artikkel i forrige nummer anført at forskjellen mellom de vestallierte planer mot Norge og tyskeres var dette at de førstnevnte eventuelt bare ville besette visse punkter, mens tyskerne vil okkupere hele landet.

Dette stemmer ikke så bra med Høyre-brosjyren, hvor det heter om regjeringens svar på det tyske ultimatum at Koht skal ha sagt til Bräuer at «krigen alt var igang». For det heter videre at «Dette visste merkelig nok ikke den tyske minister, for han nevnte muntlig til Koht at det hadde vært tanken at alle de faste punkter Tyskland ville ha (uthevet av oss), skulle være besatt av tyske tropper klokken 9 om morgenen.»

Det var altså det samme som England da var ute etter og det var krigshandlingene fra norsk side som førte til at hele landet ble besatt.

Det fortelles så hvorledes Hambro skysses både storting og konge med regjering ut av Oslo til Hamar. «Re-

gjeringen var litt i tvil» heter det ellers, «men erkjente at i dette tilfelle måtte sikkerheten komme i første rekke!»

Brosjyren understreker ellers meget sterkt at Nygaardsvoldregjeringen ingenlunde fikk noe tillitsvotum av Stortinget da det ble meddelt i annet møte på Hamar at den ville søke avskjed. Også da var det den geskjeftige Hambro som uttalte at i den foreliggende situasjon «kan eller bør» ingen ny regjering oppnevnes i det øyeblikk man har å treffe valget mellom en kapitulasjon like overfor en fremmed makt eller en etablering av ytterst innviklet krigstilstand i landet. Det var altså ikke foretatt noe slikt valg. Ellers er det karakteristisk at det ikke ble stemt over Hambros forslag, på samme vis som da det senere gjaldt «Elverumsfullmakten». Og av den grunn reiser Høyres Centralstyre altså innsigelse mot at dette var noe tillitsvotum: «Det fremkom ingen innsigelse og dermed ansåes dette forslag enstemmig vedtatt. Men det ble altså ikke direkte votert over det, og det var jo på ingen måte det som det senere er blitt omtalt som, nemlig at Stortinget hadde gitt regjeringen Nygaardsvold et enstemmig tillitsvotum.»

Det var altså ikke bare «Elverumsfullmakten» det senere ble skapt forvirring omkring. Om den beretter brosjyren ellers klart nok at det da iallfall fremkom innsigelser og at det på basis av hva da ble anført ikke fantes nødvendig å votere over en selvsagt ting fastsatt i grunnloven. Eftersom det fremdeles synes å råde tvil om hvorvidt «Londonreferatet» eller «Stortingsdokument nr. 2 av 1945» er korrekt, skal vi etter brosjyren gjengi de bemerkninger som falt da Hambro fremsatte sitt forslag:

«Representanten Førre spurte om hvilken hjemmel man hadde i grunnloven for en slik beslutning. Stray (v), svarte, at den gjør seg selv, for vi har en bestemmelse om at Regjeringen kan gi provisoriske anordninger i det tilfelle Stortinget ikke er samlet (Men riktignok bare på visse nærmere fastsatte områder. Vår bemerkning). Det er den samme fullmakt (Uthevet av oss) man ga nå. Førre mente da at hvis Regjeringen hadde en slik fullmakt behøvet den ikke å få en ny. Getz (h), sa: «Fullmakten ligger i situasjonen, vi kan ikke begynne å granske etter paragrafer»

Både statsminister Nygaardsvold og forsvarsminister Ljungberg uttalte seg svært pessimistisk og syntes det var best å forhandle med tyskerne.

(!) President Hambro var enig i dette: «Stortinget bekrefter alene (uthevet av oss) ved sin beslutning den generelle adgang Regjeringen har i den tid da Stortinget ikke er samlet.»

At en under enhver omstendighet heller ikke hadde tenkt seg noen femårig fullmakt til å lage allianser, straffelover og fortsette en avsluttet krig fra utlandet av, fremgår av stortingspresidentens sluttbemerkning ved dette siste stortingsmøte før 1945 igjen: «Dette møte er hevet, og Stortingets forhandlinger er utsatt inntil nærmere kunngjørelse og innkallelse, som forhåpentlig vil kunne skje i løpet av de aller første dager.»

Det kan ellers ha sin interesse å slå fast at det brosjyren beretter om både stats- og forsvarsministers bedømmelse av utsiktene til å føre krig eller til overhodet å opprettholde noe som ligner en regjeringsmakt faller temmelig godt sammen med det Hewins har anført i artikkelserien i FOLK OG LAND. Vi gjengir:

«Mot slutten av sitt innlegg, altså det han holdt før statsministeren kom tilstede, erklærte president Hambro, at det ville bli nødvendig for Stortinget å ta definitivt standpunkt til spørsmålet om forhandlinger med tyskerne.» Den neste taler, utenriksminister Koht opplyste nemlig at det, gjennom ekspedisjonssjef Johannesen i utenriksdepartementet var kommet en henvendelse fra den tyske minister i Oslo med fornyet henstilling om å oppgi motstanden. Videre opplyste han etter oppfordring av presidenten (Uthevet av oss), at det var kommet telegram fra den eng-

elske utenriksminister om at England ville komme Norge til hjelp, likeså gjennom den franske sendemann om at de franske minister-råd hadde hatt møte og vedtatt at Frankrike ville sende hjelp.»

En får vel si at dette var et stivt stykke på bakgrunn av den aksjon mot Norge de sistnevnte makter allerede hadde satt igang da tyskerne kom dem i forkjøpet! Det er også typisk at det var Hambro som ønsket dette opplyst da stemningen var for å forhandle med tyskerne. Men, i brosjyren heter det videre:

«Men etter hva president Hambro opplyste i sitt neste innlegg, (statsministeren var enda ikke kommet tilstede), var regjeringen nu nærmest kommet til det standpunkt at man burde prøve å forhandle med tyskerne. Og etter en konferanse mellom Regjeringen, Stortingets president og visepresident, hvor også Mowinckel, Moseid og Sundby var tilstede, og hvor det var enstemmighet på alle punkter, var det besluttet å sende et telegram til ekspedisjonssjef Johannesen om å meddele den tyske minister at spørsmålet om underhandling skulle bli forelagt Stortinget med endelig svar sent i aften eller tidlig imorgen og at man forutsatte at kampen stanser i mellomtiden.»

Ljungberg om den militære situasjon

Herom opplyste statsråden «at i Oslofjorden var det bare Bolærne som var inntatt. I Oslo hadde tyskerne helt makten. Hele Akershus var besatt. — Og så sa han:

«Hele dette angrep kom altså så helt overraskende (!) at vi hverken transportmessig eller med hensyn til tropper hadde nok til å kunne gjøre effektiv motstand noe sted (Uthevet av oss). Angrepene kom jo samtidig på så mange steder at vi måtte være fullt krigsmobiliserte på forhånd, hvis vi skulle kunne utrette noe der. (Uthevet i brosjyren.)

— Men statsråd Ljungberg sa ikke noe om at generalstaben hadde bedt ham mobilisere fullt ut etpar dager i forveien! Sier brosjyren.

I et senere innlegg i samme møte resumerte statsråd Ljungberg stillingen slik: «Jeg skal få lov å legge frem enkelte fakta, sett så nøkternt som mulig. Nå har vi mistet kontrollen i fire av våre største byer. Det medfører i ikke liten utstrekning at vi ikke lenger kontrollerer ganske store materiellopplag, spesielt hva angår sanitetsmaterieell og proviant. Delvis vil det også ved mobiliseringen bli svikt i vår

bilutskrivning. Hvis den nå påbudte mobilisering skri-der frem, tør vi ikke si mer enn at halvparten av infanteriregimentene vil kunne mobiliseres noenlunde etter programmet. Artilleriet og kavalleriet står bedre, dem vil vi kunne regne med å sette opp. Det ble meldt i rikstelefonen med det samme jeg kom her, at av jernbanen kan vi nu kun betrakte Hamar og Drammen distrikter for inntakte. Drammen må man dog si transportmessig sett er nokså innesperret. Altså også for transportvesenets vedkommende vil vi få store vanskeligheter. Jeg tror nok man må si at uten kraftig og øyeblikkelig inn- gripen fra vestmaktenes side ser det ikke lyst ut. Når jeg taler om inn gripen fra vestmaktenes side, kan man ikke helt sette det ut av betraktning, at hvis de griper inn her sånn som de må gjøre for å få tyskerne ut igjen, så blir altså vårt land krigs- skueplass»

Og statsminister Nygaardsvold var enda mere pessimistisk:

«Han begynte med å minne om at regjeringen om natten avsto det tyske krav. Han mente at det var riktig at den gjorde det da. (Uthevet av oss), og selv om man senere skulle komme til andre resultater trodde han at svaret og den kamp som var ført var riktig. Men det hadde ikke kunnet unn- gås at man nå fikk overveie stillingen. Og stillingen var den at hele vår kyst, de viktigste punkter på kysten, våre store byer og våre beste havner var i fiendens hånd og tyskerne allerede hadde samlet store flykrefter og lett kunne skaffe flere, — at Oslo var besatt, — at tyskerne kunne oppheve evakueringen og mobiliser- ingen. (Uthevet her). Videre at Regjeringens og Stortingets stilling var temmelig prekær. De måtte være beredt til å vandre videre, de kunne neppe bli natten over på Hamar. Videre at Regje- ringen bare hadde fått en brøkdel av sine arbeidsred- skaper med seg fra Oslo og et fåtall av sine funksjonæ- rer, — videre at store deler av våre forsyninger var i fiendens makt.

«Selvfølgelig kan man også peke på lyspunkter. Man kan peke på den ting, at når vi i natt sa nei og opp- trådte, som man vil si, helte- modig(!), opptrådte på det vis at vi (?) skulle kjempe for vår frihet og for vår selvstendighet, så var det et lyspunkt, og det går ikke an å slukke det dagen etter. Jeg er oppmerksom på at

(Forts. side 15)

Jo, vi minnes også — —

(Forts. fra side 6)

priste hjemmefront, forklarte at det var stjålet et skytevåpen og en radio. Brakken ble undersøkt, men uten resultat. Fangene skulle imidlertid stå inntil nærmere ordre var gitt. Kl. 7 om morgenen fikk de lov til å gå tilbake til sine rom. Dette hendte i mai måned, hvor natten kulden er ganske streng.

Bruken av psykisk terror var i den første tiden et yndet middel. Når fangene ankom til Ilebu, ble de ofte oppstilt med ansiktet mot en vegg og ble stående slik opptil 6 à 8 timer for å «avkjøles». Enkelte av vokterne «moret» seg da med å gå bak fangene og diskutere hvem de skulle skyte først. Mange av disse var da i en mer eller mindre dårlig forfatning, og klarte ikke denne påkjønning.

Slike eksempler kunne nevnes i mengder, og jeg er forvisset om at det ikke har vært bedre andre steder.»

I BERGEN

Hva dette siste angår, så forteller dette utdrag av en erklæring fra Reidar Nilsen, som gjengis i boken sitt:

«— Jeg ble så kjørt fra Espeland til Politistasjonen i Bergen og på plassen der ble jeg lempet ut av bussen. En politikonstabel ved navn D... kom løpende sammen med en dame og foreslo at de skulle stille meg opp på

Festplassen. Plassen var full av folk som bar seg som gale da de fikk øye på meg. Plutselig fikk jeg et spark i magen av en av vaktene så jeg gikk i kne, og mens jeg sto slik bøyd fikk jeg et spark bakfra som traff meg i skrittet. Det kjentes ut som testiklene ble revet av, og jeg holdt på å besvime av smertene. Mens jeg lå på kne og vred meg i smerte, fikk jeg et slag i ryggen med en geværkolbe. Den som mishandlet meg slik skrek: «Reis deg opp, ditt svin, ellers så skyter jeg.» Jeg klarte såvidt å reise meg opp, men fikk da et nytt spenn i magen. Dette traff heldigvis ikke så hardt. Folk som sto rundt moret seg fyrstelig og spyttet på meg så jeg var helt hvit overalt av spytt. Jeg måtte så marsjere mellom de 15 vaktene ned på Småstrandgaten, hvor det likeledes sto svart av folk som hylte og skrek. Der svingte vi opp mot Brannstasjonen og inn i Fengselet. Jeg var så medtatt at jeg knapt kunne stå. I fengselet ble jeg satt inn i enecelle, hvor jeg ble sittende 4 uker alene. Hele denne tiden lå jeg syk. Den venstre testikkel hovnet opp og ble helt blågrønn, og jeg lå med de frykteligste smerter i skrittet og magen. Ingen brydde seg om meg. Vaktene åpnet luken, stakk inn maskinpistolen og skrek: «Stå opp, ditt fordømte

svin, du skal skytes.» Dette holdt de på med flere ganger for dagen. Etter utallige ganger å ha bedt om doktor, kom endelig dr. E... og spurte meg: «Hva er det som feiler deg?» Jeg sa som det var at jeg var blitt mishandlet, men dr. E... bare lo hånlige og sa at jeg hadde fått bare det jeg hadde fortjent, så jeg kunne bare ligge der og tenke over gjerningene.»

Han opplyser videre at han ble påført brokk ved mishandlingen og at han fra normalvekt 78 kilo gikk ned i 54 kilo. Han måtte vente i over 1 år før han fikk besøk av sin kone.

PÅ SYDSPISSEN FANGELEIR

Av en klage som ble sendt politimesteren i Tromsø 12. des. 1945 fra varetektsfange Harald Pedersen, gjengir vi:

«Den psykiske mishandling begynte straks etter innsettelsen ved at vaktchefen høytidelig oppleste meg min dødsdom som ble å fullbyrde straks det var blitt bestemt om jeg for innen skulle grave min egen grav eller om andre skulle gjøre det. Dagen etter meddeltes jeg at henrettelsen skulle skje ved skyting og at tyskerne skulle grave graven. Jeg meddeltes at jeg hadde adgang til å søke henrettelsen utsatt — hva jeg ikke ønsket å benytte meg av. I de følgende 10 dager oppstilt til forskjellige tider på døgnet alt i alt 12 ganger foran ekskusjonspelotongen, dog ble alltid henrettelsen i aller siste øyeblikk utsatt under foregivende av at jeg ifølge nettopp ankommet ordre først skulle avhøres på nytt.

3. Jeg var anbragt i mørkecelle i 2½ måned.

5. Jeg ble tvunget til hver natt gjennom 2½ måned å ligge i en likkiste istedenfor i seng. Sengklær ble ikke utlevert. I likkisten ble slått vann, hvorved jeg alltid lå våt. — Kiste-lokket ble lagt på, hvorved jeg en rekke ganger nær dreptes av luftmangel. — — —

6. Etter at sko og strømper var tatt av meg, ble jeg lagt på ryggen med sammenbundne ben over en kasse, hvoretter jeg med gummibatonng ble slått under fot-sålene for å fremkalle tilståelser av gjerninger

jeg ikke har øvet. Slåingen varte hver gang til jeg mistet bevisstheden. Denne batonage ble gjentatt 6 ganger.

7. Under forhør ble jeg sparket bl. a. i maven, så jeg hadde blod i avføringen gjennom ca. 3 uker. Jeg ble sparket en lang rekke ganger, bl. a. i skrittet.

8. For å fremkalle tilståelser ble jeg med kølle slått over ryggen og nyrene, hvorved jeg fikk blod i urinen i mer enn 4 uker.

10. For å fremkalle tilståelser ble jeg med bakbundne hender heist opp i et tau etter benene, fritt hengende med hodet ned, og banket med stokk eller pistket inntil jeg falt i avmakt. — — —

13. Jeg ble ved en anledning tvunget i 2½ time å stå mellom veggen og en glødende ovn som stadig ifyrtes til klærne var delvis avsvidd, hvoretter jeg i 2 timer ble mishandlet med stokkeslag og spark i underlivet til jeg mistet bevisstheden.

16. Alle mine begjæringer om lægehjelp ble hånlige avvist.»

Og Wilhelm Martinsen gir følgende supplerende opplysninger, som han dengang sendte til fire forskjellige aviser, men ingen ville ta det inn. Slik blir man vel da ifølge norske retter av idag «ansvarsfri» for terroren, i motsetning til Hitler og hans feller. Men, altså Martinsen; som opplyser at han ikke har vært NS-mann:

«— Da fangene ble oppstilt den første morgenen, gav leirsjefen, fenrik S..., følgende beskjed: «Vi skal fortsette der tyskerne slapp, bare meget verre. Den største glede for vaktene er å få skyte dere». — Og det skal være visst at «Sydspissen» ble det rene Belsen-helvete,

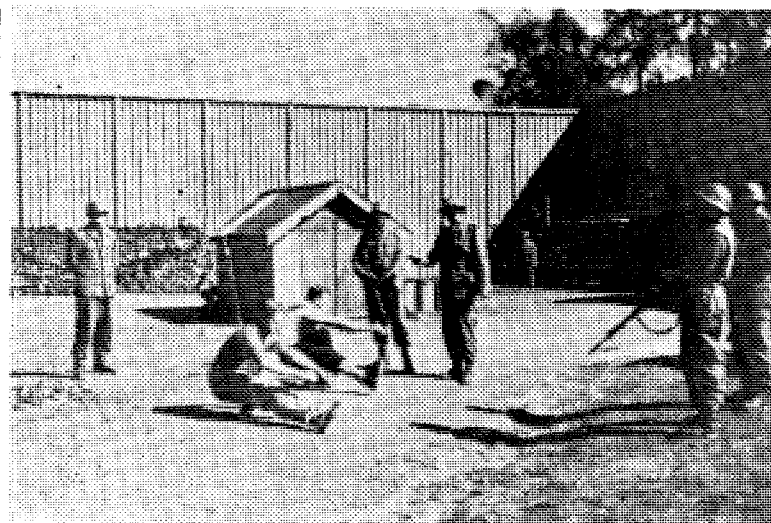
slik det har vært framstilt.

Natt etter natt ble fangene vekket av torturhungrige soldater. En natt kom 4 soldater med maskinpistol på vinduet og skrek som ville hyener: «Skyt han der djeven i den brune skjorta!» — Hver eneste dag ble fangene hundset og jaget som ville dyr, ja, til og med når de skulle på privetet, måtte de springe av livsens krefter. Var en gammel og ikke greide å springe så fort som ønskelig, skrek sadisten H... : «Spring, din djevel, ellers skal jeg fa'n skjære meg trykke deg ned gjennom jorda!» — Var en sein, ble det slag og spenn etter de mest sadistiske oppskrifter. En fange ble lagt ned i en likkiste og fikk der sin behandling etter den mest djevelske framferd. Han måtte ligge i timevis uten å mæle et ord — eller røre på seg. En annen lå hele 3 uker i likkiste under daglig og nattlig tortur. Han ble titt og tett overøst med kaldt vann, og i tillegg fikk han bajonettstikk i lår og legger, ja, han måtte sogar ta en glødd bordkniv i munnen, mens videre torturering fant sted. — — —

Hver morgen var det torturgymnastikk. Den som ikke var kar til å utføre alt, slik det ble kommandert, fikk slag og magespark. Således fikk en fange slag av en meters lang stokk over sætet. Resultatet ble en fiolettblå rem over baken, 6 tommer bred med blodsprett i kantene. En annen fange ble samtidig behandlet på samme måte. Det var sårt å se disse hjelpeløse mennesker dra seg avsted som skadeskutte dyr etter all mishandlingen.

En gang ble en fange stillet opp ved en gloheit ovn. Her måtte han stå med hendene i været og bli stekt, mens svetten rant av ansiktet, og torturering fant sted. — — —

(Forts. side 16)

Frigjøringsmoraa i full gang!

OSLO POLITIKAMMER
KRIMINALAVDELINGEN
(LANDSSVIK)

Ref.:

OSLO, den 2. juli 45
KRONPRINSENSGT. 10
TLF. 20615

Ilebu fengsel.

Herved rekvireres 6 mann

til likgraving ved Östrå skytterlag.

Fangene vil bli bragt tilbake idag.

Ansvarlig

[Signature]

Efter slike ordrer ble fanger uten beskyttelsesmidler av noen art satt til å håndtere lik — —

«Og taktfast lyder støvlernes trampen» —

(Forts. fra s. 9)

Danmarks grønne hær marcherer, støt og taktfast fler og flere, I for evigt skal udslettes, røde voldsmænd ud med, for I aner, grønne faner, varsler opgørsdag er nær, Kammerater ud paa gaden. o.s.v.

En sommersøndag i 1934 saa jeg første gang de konservative til et stort møte i Roskilde, en mils vej uden for byen paa en mark. Store marchorkestre lød, og den ene kolonne af Storm Tropper efter den anden drønede i parademarch forbi de konservative ledere, som hilste de forbidefilerende Storm Tropper med oprakt hilsen.

Flot saa det ud, naar de høje, bredskuldrede unge mænd i tette kolonner marcherede frem paa pladsen og vinden smeldede i de vaargrønne Storm Faner. Det virkede som en ny hær. Lugten af lædertøj og mange mænd, de drønnende trommehvirvler, de raske kampsange, de smeldende faner og de mange kønne piger, som marcherede lige saa godt, som drenge, skapte en stemning af noget nyt, en folkerejsning, en ungdomshær paa march, noget højest mærkeligt og meget spændende.

Under mødet tonede plutselig en sang frem bag nogle buske. Det var «Internationale». De socialdemokratiske Storm Tropper, som hed Ordensværnet, var opbygget af tyske emigranter fra det tyske Reichsbanner. Deres uniformering var og saa støvler og ridebenklæder, men de havde blaa bluser og røde tørklæder og tyske storm Kasketter med tre pile emblemet lynende af marxisme.

Disse unge socialdemokrater var sendt med tog fra København til Roskilde for at ødelægge de konservatives møde.

Det blev til et kort slagsmaal paa et kvarters tid, og halvdelen af socialdemokraterne blev kølet af i et nærliggende bassin, en slags branddam. Senere paa aftenen kom det slagsmaal rundt om i Roskilde, og gaderne genlød af Storm Troppernes støvler, naar kommandoerne marcherede omkring og opretholdt orden, eller rettere søgte efter mulighed for et godt slagsmaal. Thi slaas kunne disse Storm Tropper, særlig de københavnske afdelinger var helt eventyrlige. De var organiseret i delinger paa et halvt hundrede mand, og man blev kun optaget, hvis man havde særlige gode fysiske egenskaber og kunne slaas. Den sociale sammensætning af

disse Storm Tropper var meget dyb, og mange unge arbejdere blev vundet for K.U.s nationale tanker og sagde de røde Faner Farvel for bestandigt.

«Frem gaar vi ungdom af Folkets Rod,
marcherende Side om Side,
Skulder ved Skulder med fasthed og mod
Danmark at værne i tide,
vi vil ej rædes for trusler og haan,
fremmad vi stadig gaar paa,
I kamp for et evigt og fritbaarent land,
altid vi vil holde stand,
og taktfast lyder støvlernes trampen,
naar S.T. beredte gaar til kamp,
skønt endnu faa, stadig gaa paa,
for at bryde den røde front. —

Det konservative Partis næstformand, den danske hærs Generalauditor, Victor Pürchel var meget vellydt i de unge konservative kredse, og han deltog som gæst i de tyske national socialisters Partidag i Nürnberg og erklærede i det danske Folketing, at hvis han var født i Tyskland, ville han havde været National Socialist. Det var jo klar tale.

En lang række kampsange fra S.A. i Tyskland blev oversat til dansk og mindre grupper af unge konservative blev altid høfligt og venligt modtaget i Tyskland, af de lokale S.A. førere, naar saadanne besøg kom i gang. Imidlertid kom reaktionen fra to hold. Dels fra folk indenfor de konservatives egne rækker, dels fra regeringen.

Lad oss tage de konservative først.

Konservative ledere som Poul Sørensen, Christmas Møller og Kresten Amby var blevet meget betænkelige ved den fascistiske form K.U. havde faaet.

Carsten Raft kunne under jubel forkynde paa store massemøder i de røde arbejderkvarterer i København, at naar der ikke var nazister i København, skyldtes det K.U. . . . det var jo klar tale.

Det kom til opgør i de konservative kredse, og næstformanden Victor Pürchel forlod partiet og startede, uden held iøvrigt, sit eget parti, Nationalt Samvirke i 1939.

Samtidig afviklede man gradvis Storm Tropper og den mere militante virksomhed, og en del af de københavnske Storm Afdelinger gik over til D.N.S.A.P. og dannede kernen i det nye Storkøbenhavnske S.A., men det var saa sent som i 1939.

Den socialdemokratiske Regering indførte Uniforms-

forbud i 1932. Det ramte baade spejderdrenge og smaa ulveunger og viste den rædsel, regeringen var grebet af.

Politiet havde hidtil været kommunalt. Nu blev der efter tysk mønster oprettet et Rigspoliti med ordensvern og Overfaldskommandoer, motoriseret politi, hemmeligt politi, særligt beredskabspoliti m.m. Styrken blev fordoblet og talte efterhaanden mere end hele den danske hær.

Samtidig forbød regeringen De frivillige Korps i 1937. Regeringen sagde, at de var fascistiske, og derfor blev de forbudt.

I 1937 var der afskedsparade paa vognmandsmarkens kaserne og 6000 unge frivillige soldater formeret paa fem korps blev forbudt og maatte aflevere deres uniformer, vaaben og faner.

De røde jubele den dag i Kongens København, og sorgen hos den nationale ungdom var meget stor. Første kapitel i Danmarks æresløse overgivelse den 9. april 1940 var skrevet.

Den tyske besættelse af Danmark skilte vandene.

En del af den fortvivlede nationale ungdom meldte sig til tysk krigstjeneste i Frikorps Danmark eller Division Wiking. De fleste af disse frivillige faldt. De, der kom tilbage, maatte igennem udrensningens helvede og efter løsladelsen, gennemgaa den haarde sociale kamp for at overleve.

Konservativ Ungdom dannede hurtigt de første grupper af den danske modstandsbevægelse mod den tyske besættelsesmagt. En del K.U.ere blev henrettet eller sat i fængsel af tyskerne.

Deres førstemand, Christmas Møller, kom efter en dristig flugt til England, hvor han over B.B.C. talte den danske befolkning til modstand mod tyskerne.

Hans søn faldt som britisk officer, og han selv døde i 1947, som en dybt skuffet og desillusioneret mand.

Grunden hertil var hans retlinede karakter. Efter krigen, det, der kalles «befrielsen» var de konservative de førende i opgøret med «landsforræderne», som man kaldte de kredse der havde ført en ærlig tysklandspolitik. De meget haarde udrensningslove, (mindste straf var FIRE AARS fængsel, uden prøveløsladelse), som Venstre og Radikale kun tøven- de gik med til, vandt virkelig genklang hos de konservative, som med fryd i hjertet sendte deres gamle kammerater i fængsel, dømte dem

til døden, eller lod dem raadne op i de danske koncentrationslejre, som fra 1945 til 1950, var et jordisk helvede, hvor 80 000 danske borgere uden lov og dom, blev holdt i fangenskab og underkastet en behandling, som var lige saa vanvittig, som den tyskerne havde brugt.

En mand, stod op og talte mod udrensningen: Han sagde:

«Vi er all under anklage.» Det var Christmas Møller, Den førende mand i den danske modstandsbevægelse, formand for de frie danskes raad i England og udenrigsminister i samlingsregeringen 1945. Det tog de konservative die hards saa ilde op, at Christmas Møller blev tvunget til at forlade det parti, han havde viet hele sit liv. Ingen mand i Danmark var saa fortvivlet som Christmas Møller over de vanvittige udrensningslove, som ramte uskyldige og hæderlige mennesker og bag hvilke man kunne spore bjerge af personlig hævnlyst. Forgæves forsøgte Christmas Møller at tale sit parti og de danske politikere til fornuft, men forgæves. —

Udrensningen fortsatte; og Christmas Møller gled ud i den personlige ensomhed, tog afsked med sit parti, stillede op alen i Sønderjylland, hvor han regnede med, at de mange borgere, som var ramt af udrensningen, ville stemme paa ham. Han fik smaa 3000 stemmer og døde kort derefter paa et hotelværelse.

De konservative led et sviende nederlag, det største i deres historie, — udrensningens pest hang dem ud af halsen, og det danske folk vendte de konservative die hards ryggen, og partiet fik kun 17 mandater i Folketinget i 1947. Partiet var ved at blive udslettet og kort efter gik 13 konservative dagblade ind, deriblandt Partiets hovedorgan Dagens Nyheder, Nationaltidende.

Det var prisen for den hævnerrige og ganske uretfærdige udrensning, som blev bygget op paa love med tilbagevirkende kraft, en ting, som ingen civiliseret nation anerkender som legal retspraksis.

Partiet Venstre vandt sine største sejre i partiets næsten hundreaarige historie i 1947, da partiet gik til valg paa sit slogan: «Skal vi bygge boliger eller fængsler?»

Venstre fik det største stemmetal og blev Folketingets næststørste parti og naaede at faa straffen paa fire aar, som mindstestraf sat ned til to aar, og ved en modig domspraksis blev koncentrationslejrene gradvis tømt.

De konservative gemte de lange marchstøvler, de grønne stormfaner, fascisthilsen og de frejdige marchsange bort, og den staalhaarde industrikonserverisme under ledelse af drenge med haardt hjerte og forstand paa penge, førte partiet frem igen.

Nu blev partiet Arbejdsgiverforeningens politiske udtryk, en kamporganisation rettet mod arbejderbevægelsen.

De konservative danner en tredjedel af Danmarks regering, økonomisk støttet af Arbejdsgiverforeningen. Klassekampens varulv fodres med store lunser og kampen om dit og mit føres med næb og klør. Med den jernhaarde lønningslov som bibel har partiet vundet støtte hos højfinansen. Partiet betaler prisen og træller for profit og porno kapitalen, mens det jævne folk lægges i tunge lænker.

Sorte pantere, narkomaner og militærnægtere behersker Københavns hovedstrøg, mens partiets spidser, de fleste smarte advokater, søger at takkes de samfundsopløsende kræfter, som har frit slag i T.V. og Rario.

Der findes ingen konservativ ungdomsbevægelse, der er kun en betydningsløs sekt tilbage og glemt og gemt er drømmen om Folkefællesskab og de vaargrønne faners varsel om national genbyrd og værnevilje.

Tilskueren

«FULLE FRIHET OG SELVSTENDIGHET»

I Dr. Td.s «For 25 år siden» 29. januar 1945 berettes det om Quislings siste samtale med Hitler og om hans forsikringer om å respektere Norges frihet og selvstendighet. De forpliktelser det tales om er ikke andre enn de vi har måttet påta oss slik det gikk også. Det heter i bladets melding: «Fra der Führers hovedkvarter meddeles: Der Führer har mottatt ministerpresident Vidkun Quisling i sitt hovedkvarter og hatt en tillitsfull og hjertelig samtale med ham. Det ble oppnådd fullstendig overensstemmelse og riktig forståelse under disse drøftelser som berørte alle spørsmål av felles interesse for Tyskland og Norge. Der Führer bekrefter på nytt det vedtak som han lot Reichskommissar Terboven gi den norske offentlighet kjennskap til allerede i september 1943, nemlig at Norges fulle frihet og selvstendighet vil bli gjenopprettet når den europeiske skjebnekamp er seierrikt avsluttet, mens Norge overtar de forpliktelser som faller på den norske stat i samsvar med den felles sikring av det europeiske folkefællesskap.»

Symmetri må det være! — —

(Forts. fra side 5)

Naturligvis for det motsatte: For nøytral nøytralitetspolitikk, vaksom forutseenhet, forsvarsvennlighet, og for at vedkommen- det ble på post og verget landet med de psykologiske våpen som betød noe under okkupantens politiske system. Dette var jo helt motsatt «hyrdenes» adferd!

Jeg skrev engang under krigen at NS var det eneste politiske parti som ikke var medskyldig i okkupasjonen. Meget av det som senere er kommet frem styrker denne oppfatning. Men jeg mener, og mente, at Quisling trakk alt for vidtgående konsekvenser av dette; uansett hva såkalte juridiske eksperter måtte ha sagt ga folkestemningen ikke HAM noen hjemmel for å overta formynderskapet. Når folk foretrak ren innsats for den tyske krigsøkonomi fremfor fører- og raseidé, så måtte de også få anledning til det. Hva tyskernes militære motstandere mente om dette alternativ er en ganske annen sak.

Men selv om mangt er kommet for dagen som skulle tilsi at offentligheten reviderte sin oppfatning av Quislings rolle, viser den norske dommerstand ingen tegn til slik revisjon. Og man kan kanskje ikke laste dem så svært meget for det. Den statslønnete dommerstand kan ganske langt støtte seg til den statslønnete historiske vitenskap — ihvertfall den for 12—15 år siden. Og da viste den en svært demokratisk, statsvennlig selektivitet i sine forskningsresultater. Eller hva sier De til følgende:

I 1957 leverte prof. Skodvin inn en doktoravhandling på 416 sider med tittelen «Striden om okkupasjonsstyret i Norge frem til 25. 9». Men i dette omfangsrike verk om dette forholdsvis korte tidsrom 9.4.—25.9. 1940 har han ikke funnet plass til — ikke engang nevnt følgende viktige dokumenter — etter hva jeg kan se:

1. Forsvarssjefen, general Ruges kapitulasjonstelegram av 8. juni. Hovedkapitulasjons- og okkupasjonsavtalen 10. juni.
2. Regjeringsadvokat Johansens to responsa til Norges Industriforbund, 14. mai og 27. juni: Åpen adgang til handel og handel med okkupanten!
3. Presidentskapets skrivelser til Hitler 18. juni om

kongehusets stilling.

4. Advokat Holthes artikkel i Dagsposten 6. aug. om våpenstillstandens og kapitulasjonens betydning: «Krigen er slutt».

Mente S. at disse ting ikke hadde noe med saken å gjøre?

Når dertil kommer at doktoranden, iflg. en gjengivelse fra det stenografiske referat fra disputasen, ikke har noe kraftig presisering av rådvillheten, ettergivenheten og misnøyen med regjeringen Nygaardsvold — da kan nok noen og enhver fristes til å betegne dette verk av Skodvin som historiefalskning gjennom fortelser? Men hvis man ikke akkurat føler det som en spesiell oppgave å engasjere seg i konflikten om retts- (eller kamouflasje)-oppgjøret bør man avstå fra skarpe uttrykk: Man bør holde seg for øye at i alle saker som gjelder kamouflasje (etc)-oppgjøret er det norske rettsvesen som helhet part i saken, — og man må følgelig regne med en partisk dom. Vi vil derfor tillate oss selv den feighet å avstå fra alle formuleringer som kan virke provoserende, og heller analysere de dengang opptredende personligheter.

*

Den fremmeligste, C. J. Hambro var igrunnen mere demokrat av verdensformat, enn egentlig nordmann. Denne intelligente og erfarne politiker var en varm tilhenger av dødsstraffen, og han mente i 1945 at det hastet med å innføre den! Sett fra hans synspunkt var nok dette også riktig: Den oppskete folkestemning måtte benyttes! Redselsberetninger om Hitlers massakrer i Polen, Jugoslavia, Ukraina etc. skulle fylle avisspalter og radio, samtaler og sinn, og indirekte brukes til å sverte NS-folk. Nu lå det jo nær å svare at NS-folk ikke hadde mere med det å gjøre enn deres motstandere med Stalins tilsvarende ugjerninger. Dette diskusjonsopplegg var helt ufarlig og kunne tjene til å beslaglegge oppmerksomheten i en kritisk overgangstid. Så skulle man hurtigst mulig gå over til å behandle anklager mot de enkelte såkalte «landssvikere» for handlinger, som ble betraktet isolert og mot en kunstig konstruert bakgrunn.

Ved å opparbeide dette til et standardisert offentlig tankemønster — som snart gikk for å være det eneste legale — unngikk man nem-

lig et nærliggende spørsmål som våre store verdensdemokrater så på med inderlig mistillit — nettopp i forbindelse med tyskernes meget omtalte grusomheter i Polen, Russland, Ukraina, Jugoslavia:

Hvorfor var tyskerne så meget, meget bedre her?!?!?

Dette spørsmål er svært lett å svare på: Det var på grunn av de forhatte nazistenes forhatte raseteorier — ene og alene derfor — og ikke av noensomhelst annen grunn. Politisk basis for å utnytte disse teorier hadde blant norske politikere bare Vidkun Quisling.

Sindig ettertanke ville bragt mange her i landet til å innse, at selv om man kunne prise demokratiet for «frigjøringen», — så kunne man ikke prise det for redningen av et eneste menneskeliv under okkupasjonen.

Dette er den rene og skjære og uttømmende sannhet om dette vesentlige punkt. Og vår flåtes imponerende innsats i alliert tjeneste, betød for tyskerne bare en ytterligere fristelse til represalier overfor de hjemmeverende! Dem hadde de jo som gisler. Det var en fristelse som, nota bene, ikke var tilstede i Polen, Ukraina, Russland, Jugoslavia.

Skulle man takke noen enkelt politiker for redning av liv her i landet under krigen, måtte det bli den «avskyelige», kantete Quisling!! Jeg kan gjenfåle hvordan bare tanken på noe sånt har vrengt seg i innvollene på våre verdensdemokrater og deres tilhengere.

Hambro & Co. har sikkert ikke ivret for dødsstraffen i en bevisst streben etter selv å få borgerdådsmedaljen. Så egosentrisk var ihvertfall ikke Hambro. Men demokratiet skulle, tross sin forstemmende fremvisning i 1939—40 av ansvarlige statsmenn, — dels som provos, dels som sneblinde høns, — presenteres som havende visdommen, «makten og æren i evighet, Amen».

Medaljefrodigheten skulle pryde demokratiet og fremheve det som et livsvenn. Og æresbevisningene måtte spille seg — på undersiden av vurderingsskalaens nullpunkt — som straffer: De høyt hengende borgerdådsmedaljer viste sin pendant dypt nede — som skuddsår.

*

Høyres Centralstyre..

(Forts. fra s. 12)

det kan sies, men jeg er ikke så sikker på hvordan hele aksjonen vil bli bedømt, hvis vi blir en Konge og Regjering og et Storting uten armè, uten land og uten noe folk. (Det var som kjent det man ble, til og med uten Storting).

Han konkluderte med at det muligens var bedre å forsøke å underhandle. Det var riktignok lovet hjelp fra England, men han hadde li-

Sant nok: Dommene grunnig, — med drap på landsmenn, tortur, angiveri, landssvik, hjelp til «fienden». Ofte rent parodisk. Men ganske uansett hvordan det i hvert enkelt tilfelle måtte forholde seg med det der, så straffet ikke norsk rettsvesen i den tiden tortur, angiveri, landssvik, hjelp til «fienden», drap på landsmenn! Tusenvis av slike alvorlige, graverende tilfeller var og er rettsvesenet kjent med uten å ha gått til straffe-reaksjoner?

Domspremissene er hva psykologene kaller rasjonaliseringer. Et eksempel på rasjonalisering er følgende: En mann er under hypnose inngitt, at han etter oppvåkningen på et bestemt klokkeslett skal gå hen til et vindu og åpne det. På det fastsatte tidspunkt gjør han det også, og da grunnir han kanskje sin handling med f. eks. at det er lummert i stuen. Kanskje er det virkelig lummert, kanskje ikke! Han bare føler seg varm selv. Eller hvis det er kalt, — finner han en annen begrunnelse. Men selv om begrunnelsen muligens kan høres plausibel ut, er der ikke noen virkelig forbindelse mellom hans handling og de grunner han angir, skjønt han tror det selv.

Slik var det i beste fall også med dommene under retts-kamouflasje-oppgjøret.

*

Det egentlige motiv var symetribehovet: Når noen skal høyt lovprises må de man utpeker som motpart dypt fordømmes.

De som på disse premisser ble skutt, regnes enda som henrettede forbrytere.

En mer likevektig historieforskning vil engang revidere denne oppfatning.

Quisling vil man da minnes med mere velvilje. Mens glorien omkring borgerdådsmedaljevinnerne vil føles som fosforessens fra bedervete sild.

Men Guds mølle maler langsomt.

Svært langsomt.

Oscar Aall

*

ten tro på at den kunne komme tidsnok og bli stor nok. Han mente derfor det burde oppnevnes et tremannsutvalg til å forhandle med den tyske minister . — —

Det bør vel også nevnes at Hambro i et senere innlegg, hvori han sa at han var mot forhandling (i likhet med Kongen), men at han ville bøye seg lojalt for Stortingets vedtak, uttrykkelig sa at «hvis man i Stortinget velger den vanskelige og tunge vei ikke å bøye seg for underkastelsen, vil det meget hurtig kunne skapes et fullstendig kaos i alt som heter regjeringsutøvelse i Norge.» (Uthevet her).

Øyeblikkelig aksjon mot NS-folk

Ellers nevner vi at lenge før Quisling hadde erklært seg som statsminister, drøftet politikerne arrestasjoner av ham og av andre NS-folk. Det ble da som kjent også landet rundt drevet klappjakt på folk man visste hadde vært medlemmer av NS. Om denne heter det i brosjyren at «Før dette møte (på Hamar kl. 3 den 9. april) ble hevet henledet Arthur Nordlie oppmerksomheten på det opprop Nasjonal Samling hadde sendt ut om natten (foranlediget ved den britiske aksjon med mineutlegging m. v.) og henstillet at landsskadelige personer (!) ble fengslet. President Hambro opplyste at statsministeren og han om natten (Ut-hevet av oss) hadde drøftet den mulighet å fengsle visse personer. Forholdene var jo vanskelige, men han var sikker på at justisdepartementet og årvåkenhetspolitiet hadde vært påpasselige og håpet at de hadde oppnådd det de kunne med de til rådighet stående midler. (!)»

Quisling anførte som kjent at grunnen til at han tok inn på Continental natten til 9. april var at hans medarbeidere fryktet for at han ville bli arrestert og derfor ikke måtte oppholde seg i sin leilighet. Frykten var som en ser ikke ugrunnet!

MORDER SOM FILMHELT

Den israelske agent som i februar 1969 på flyplassen i Zürich uten videre skjøt ned en avvæpnet araber, Mordechai Rachamim, og som ble frifunnet for mordet, skal nå spille hovedrollen i en film hvor heltedåden forherliges. En tenker uvilkårlig på filmen om senkningen av Tinnsjøfergen, hvor en av de ansvarlige virket som «konsulent».

Jo, vi minnes også . . .

(Forts. fra side 13)

tureringen med kølleslag og spenn ble utført. Jamsides fikk en annen fange samme behandlingen. Denne ble så maltraktert at han ikke greide å ta mat til seg på egen hånd. En medfange måtte mate ham en god tid etterpå. — En gammel mann innpå 60 år måtte bære en 50 kilos verktøykasse på ryggen fra byen til «Sydspissen» uten kvil, men med kølleslag over nakken av H. . . Mannen stupte da han kom inn i leiren. Det viste seg at skinnet på ryggen var skrubbet vekk, så bare røde kjøttet stakk fram, et følselig syn.»

Vel, slik kunne en holde på spalte opp og spalte ned, både fra boken til Martha Steinsvik og fra andre kilder. Bl. a. har jo FOLK OG LAND for en tid siden gjen-gitt en klage over grov mishandling fra en tidligere politimann, sendt myndighetene dengang uten at det foranlediget noe som helst.

Men, dagens retter erklærer altså at dette visstnok ikke var så bra, men det var ikke nøyaktig slik tortur som Gestapo drev og derfor er Hewins og Jacobsen historieforskere! Eller for å si det med Oslo byrett, med Høyesteretts velsignelse: «Det kan likevel ikke være tvil om at slik bruk av begrepet «terror» ligger på et helt annet plan enn det som enhver vanlig leser vil forbinde med «gestapoterror». For «Det er ikke bevist at slike overgrep har vært ledd i ansvarlige myndigheters linje eller tolerert av disse. Tvert imot finner retten bevist at myndighetene har søkt å sørge for at lovens og rettens prinsipper ble fulgt i oppgjøret og i behandlingen av fangene.»

En vet faktisk ikke enten en skal gråte eller le når en selv har sett og opplevet det som dengang foregikk, når en kjenner til alle de klager som ikke foranlediget noe som helst, og en så leser dommens ord fra Oslo byrett (velsignet av Høyesterett).

Slik sørget myndighetene for orden og rettferd da det gjaldt den grove mishandlingen og tortur som fant sted i «Sydspissen» fangeleir, og som ble så åpenbar at den ikke lot seg tie ihjel.

Tre av de verste fangevokterne sammen med leirsjefen ble satt under tiltale ved krigsrett og slik gikk det:

«Etter avisreferatene og Riksadvokatens egne uttalelser å dømme måtte saken mot de anklagede

ha vært meget graverende. Det skulle til og med ha foreligget fotografiske gjengivelser av en del av de påtalte torturscener. «Dagbladet» forteller 16. mai at det i tiltalebeslutningen heter at vaktene på Sydspissen står i klasse med Rinnan-banden. Man ventet derfor at de anklagede skulle bli dømt, om ikke akkurat til dødsstraff (slik det ville ha kvalifisert til hvis det hadde vært en politimann fra okkupasjonstiden), så i ethvert fall til meget langvarige fengselsstraffer.

Dommen som falt den 21. mai føltes derfor som et likefrem sjokk, idet de 3 anklagede fangevaktere ble idømt fra 30 til 5 dagers arrest, alle betinget og leirsjefen ble helt frifunnet. Aktor hadde innstilt 4 års fengsel.»

Men det DAGBLADET som har slik omsorg for lov og rett — iallfall når det gjelder Hellas — var fornøyd og anførte bl. a.: «Dommen i samsvar med publikums røst» — «En annen ville ha resultert i uroligheter» — «Retten støttet seg hovedsakelig til de tiltaltes egen forklaring.»

Og dette var jo også i god overensstemmelse med andre foreteelser fra dengang myndighetene ifølge Oslo byrett «søkte å sørge for at lovens og rettens prinsipper ble fulgt i oppgjøret og i behandlingen av fangene». Vi minner om «Gulostens» drap på to tyske krigsfanger som ikke ville skaffe ham brennevin, med påtale-unnlatelse som resultat. Vi minner om mordet på det jødiske ektepar ved Skrikerudtjernet som ikke med-

førte fellelse ved lagmannsretten fordi drapsmennene var «soldater».

Vi skulle tro at oberstene i Hellas, som stadig er gjenstand for norske bebreidelser med hensyn til fangebehandling, kan ha litt av hvert å lære ved bare å studere den uanfektete boken til Martha Steinsvik om torturen i norske fangeleire. Vi kan ikke se at det er fremkommet noe om gresk fangebehandling som ikke har funnet sted her i Norge — og i langt større målestokk. Så de norske anklagere er iallfall eksperter på området. Det kan ingen benekte.

Iallfall er dette verdt å minnes i det jubileenes år 1970. Og det var 8. mai 1945 også dette startet.

Så kan vi vel gratulere jøssingene og de ifølge retten uvitende myndigheter med dagen?

Verden..

TYSKERNE OG MÅNEFERDEN

I alt oppstyret omkring Apollo 13 har det nok gått hus forbi at den tidligere tyske vitenskapsmann Wernher von Braun har overtatt langtidsplanleggingen av USA's romferder. Denne utnevnelse, som er bekjentgjort i Washington, betyr at han må ta avskjed med jobben som leder av Marshallromfartssentret i Huntsville i Alabama. Til hans efterfølger der er utnevnt hans mangeårige venn og medarbeider Eberhard F. M. Rees. Også han hørte til de tyske vitenskapsmenn som under dekknavnet «Operation Paper Clip» i 1945 ble transportert over til USA som «krigsbytte». Mange fremragende forskere ble på den annen side «innkassert» av russerne. Under annen verdenskrig arbeidet Rees med utviklingen av V-våpen i Peenemünde og arbeidet her nært sammen med von Braun.

NÅR VI ELLERS

er inne på Tysklands skjebne etter annen verdenskrig, kan det være på sin plass å nevne at ialt 11 730 000 tyskere ble fordrevet fra sine hjemstavnssområder og tallet på døde og savnede i den sammenheng er 2 111 000. Kanskje noen synes det også er verd en liten minnefest?

OG LA OSS FORTSETTE

med hva en tysker beretter om den mektige omtalte og omskrevne konsentrasjonsleir Buchenwald i østsonen. Dens oppgave som konsentrasjonsleir ble ingenlunde avsluttet i 1945. Vedkommende tysker oppholdt seg selv der fra 1946 til 1950 og var i 18 måneder betrodde å føre leir-kartoteket. Etter hva han opplyser var det stadig 9 000 til 11 000 fanger der og ved dødsfall eller forflytninger kom det straks nye til erstatning. Han anslår antall døde i disse år til over 9 000. Han kan også fortelle at leirledelsen førte dødsfallene i Buchenwald i årene 1945 til 1950 opp som «ofre for nazismen». Buchenwald ble i 1945 med alle sine innretninger overtatt av sovjetrusserne og leiren ble straks fylt med antikommunister.

DIE OBERAMMERGAUER PASSIONSSPIELE

står det fremdels stor strid om etter at ledelsen har nektet å bøye seg for alle krav fra jødernes side om endring av tekstene. Zionistene har erklært boikott og selv Luft-hansa har bøyet seg for de mektige herrer og avstått fra reklame for flyvninger dit. Imidlertid later det ikke til at boikotten skal bli særlig vellykket. Det foreligger i Oberammergau 1,6 millioner bestillinger på inngangskort og det kommer ytterligere 600 pr. dag. Så man har måttet beslutte å la spillene avholde også i 1971. Boikotten fra zionistisk hold synes således snarere å ha virket som reklame.

OGSÅ ET MINNE

Drammens Tidende bringer jevnlig utdrag av bladet «For 25 år siden». En hører jo stadig om hvor ond og blodtørstig Quisling var så det er ganske pussig å lese for eksempel dette for 23. desember 1944: «Ministerpresident Quisling har foranlediget at en rekke personer som av politiske grunner har sittet arrestert, er meddelt amnesti og er blitt frigitt før jul.»

PROLETARER IMELLOM

Det er forlenget slutt med de tider da en Marx kunne skrive om proletarer, for slike finnes nok ikke mere. Iallfall ikke i den sosialistiske leir. Det ser en her i landet hvor sosialister av alle avskygninger har sikret seg de fete bein og de velavlønnede stillinger. Slik er det nok også i Willy Brandts nye Tyskland. Iallfall meldes det at SPD-finansminister Møller i påsken ble bestjå-

let for verdier bestående av: smykker, gullmynter, gull- og sølvspisebestikk, flere sølv lysestaker og annet tilbehør til en proletær husholdning. Verdien av det stjålne går opp i nesten 200 000 kroner.

PÅ GAMLE TOMTER

Den nevnte Willy Brandt driver sin østkurtise med stor kraft — nesten like iherdig som vår egen avdankende Lyng. Og han kan også betjene seg av eksperter på området. Statssekretær Duckwitz, som forhandler med Polen på Vest-Tysklands vegne har vært i Warszawa tidligere. Han forhandlet der også sommeren 1934, men dengang i oppdrag av den ikke ukjente Alfred Rosenberg, Leiter des Aussenpolitischen Amtes der NSDAP.

AKTUELLE ORD

«Vår rikelige tanketrøst er at det ikke er hva vi må lide og bære som er hovedsaken, men HVORDAN vi bærer urettens lidelser. Det hender ofte at den overvunne vinner større heder enn seierherren. Å handle rett slik som plikt og ære byr en, det er en oppgave med mening i. Vi skal slå det onde ned. For den ting at det onde er ond fordi det må være det, gjør det ikke mindre fælt. Vi utrydder øgler og nesler enda de slett ikke kan gjøre noe for at de ikke er nattergaler og roser. Selv om en gir avkall på lykken har vi tilbake stoltheten i sinnet — også det er et liv som fortjener å leves». (Felix Dahn).

Kun etter det tre, som bærer
frukter,
kaster man med stener.
(Orientalisk ordsprog)

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 — Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til fredag fra kl. 10 til kl. 15. Mandag og lørdag holdes kontoret stengt.

Redaktør Melsom kan bare påregnes truffet etter forutgående avtale.

Abonnementpriser:
Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår i Skandinavia. Utlandet kr. 30,— pr. halvår. I nøytralt omslag innenlands: Kr. 60,— pr. år, kr. 30,— pr. halvår.

Bruk postgironr.: 16 450
Løssalg kr. 2,—

Utgiver A/S FOLK OG LAND